

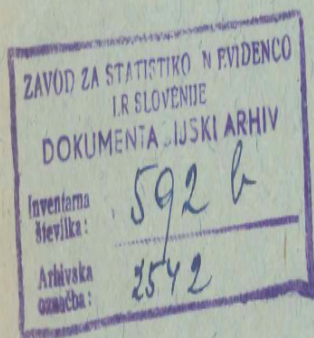

Zavod za statistiko in evidenco LR Slovenije

Kulturno prosvetna dejavnost v Sloveniji

pred drugo svetovno vojno in po njej

Ljubljana

1952

September

Zavod za statistiko in evidenco LR Slovenije

Kulturno prosvetna dejavnost v Sloveniji

pred drugo svetovno vojno in po njej

Ljubljana

1952

September

VSEBINA

Stran

UVOD	1
TISK IN ZALOŽNIŠTVO	29
1. Slovenske publikacije v letih 1918-1943	30
2. Knjige in brošure po letih izhajanja in vrstah del	32
3. Knjige in brošure po letih izhajanja in založnikih	33
4. Knjige in brošure po mesecih in vrstah del v l. 1951.	34
5. Periodični tisk po letih in načinu izhajanja	36
RADIODIFUZNA SLUŽBA	49
6. Jakost radijskih oddajnikov in relejnih postaj v RF po letih	49
7. Radijski program in radijski naročniki po letih	50
8. Govorni program po letih in vrstah oddaj	52
9. Glasbeni program po letih in vrstah glasbe	60
10. Radijski naročniki po letih in socialni strukturi	61
KINEMATOGRAFIJA	65
11. Kinematografije po letih	65
12. Kakovost kinematografske mreže in obisk	68
13. Predvajani filmi po letih in vrstah filmov	69
14. Predvajani filmi po dolžini in izvoru	70
15. Gledalci po plačilu vstopnice v posameznih letih	71
16. Stalni javni kinematografi po okrajih v l. 1951	71
17. Kakovost kinematografske mreže in obisk po okrajih v l. 1951	72

PROFESIONALNA IN AMATERSKA KULTURNO USTVARILSKA INŠPICIJSKA DEJAVNOST	51
18. Splošen pregled po letih	52
19. Stalna gledališča po letih	53
20. Amaterske igralne družine po letih	54
21. Muzeji, galerije in zbirke po letih	55
22. Umetniške razstave, koncerti in pevski sbori po letih	56
23. Orkestri, folklorne skupine, festivali in revije po letih	57
24. Ljudskoprosvetna društva v Sloveniji po okrajih	58
25. Ljudske univerze po letih	59
26. Knjičnice po letih	61
27. Knjičnice v l. 1950 po okrajih	62
PIKESULTURA	64
28. Sekcije in člani po vretah športa	64

U V O D

V tej publikaciji prikazujemo razvoj kulturno umetniške dejavnosti po osvoboditvi in delno tudi v stari Jugoslaviji. Doslej ta statistika ni bila enotno vodena, podatki so se zbirali na več ustanovah in uradih, večinoma na bivšem Ministrstvu za prosveto LRS. V letu 1952 pa je prešla vse evidenca in statistika o kulturo umetniškem delovanju na Zavod za statistiko in evidenco LRS razen založniške, ki jo bo centralno registriral za vse države Bibliografski inštitut FLRSJ.

Podatke za pretekla leta smo zbrali iz najrazličnejših virov, poročil, publikacij in brošur, ki jih navajamo na koncu. Zato smo pogosto zadevali na težave, ker se podatki niso skladali; vzeli smo one, ki smo jih po svoji uvidevnosti smatrali za najbolj verodostojne. Tema primerno prikazuje zbrani material le glavne obrise kulturnega in umetniškega delovanja na področju LR Slovenije v preteklih letih.

Publikacija vsebuje podatke o:

1. slovenskem tisku in založništvu,
2. radiodifuzni službi,
3. kinematografiji,
4. gledališčih in koncertih,
5. umetniških razstavah, muzejih in umetniških zbirkah,

6. ljudski prosvoti,
7. knjižnicah in
8. fizikulturi.

Slovenski tisk in založništvo

Preglede o slovenski bibliografiji smo sestavili na podlagi gradiva Univerzitetne knjižnice v Ljubljani, naklado za periodični tisk pa smo povzeli po poročilih Urača za informacije pri PV LRS. Pripominjamo, da so resnične številke verjetno nekoliko višje, ker Univerzitetna knjižnica nima docela točnega pregleda nad vsem slovenskim tiskom, kar je posledica premalo točne deločebe o dolžnostnih izvedih.

V času med obema svetovnima vojnama in med okupacijo ločimo pri slovenskem tisku naslednja značilna obdobja:

od l. 1919, ki je prvo leto ustanovitve narodne države, opazimo po skrajani medvojni produkciji porast, ki je trajal do l. 1931;

v letih 1932 - 1935 beležimo kot posledice pojavljanja gospodarske krize padec, ki je dosegel svoj maksimum v l. 1935;

do l. 1938 opazimo ponoven porast;

zadnja leta pred vojno in med vojno pa smaten padec.

Če primerjamo v obdobju med obema svetov-
nima vojnama različna publikacije med seboj,
vidimo, da je na prvem mestu leposlovje. Viso-
ka števila dosežajo še politika in uprava ter
teologija, prosoj mišja pa gospodarske panoge,
mladinski spisi in šolske knjige. Najslabša je
publicistična dejavnost na področju znanosti
in umetnosti. Številčne spremembe v notranjo-
sti posameznih rubrik nam kažejo različne do-
godke slovenske zgodovine, kot n.pr. valovanje
v rubriki politika in uprava, ki so ga povzro-
čila leta volitev in podobno.

Po osvoboditvi je slovenski tisk v primer-
javi s predvojnim v marsičem napredoval. Na ža-
lost nimamo za nobeno dobo docela zanesljivih
podatkov kakor tudi ne točno izdelanih pregle-
dov, po katerih bi lahko sedanje stanje primer-
jali s nekdanjim. Vendar nam tudi števila s ka-
terimi razpolagamo, nekaj povedo, posebno še,
če jih vsebinsko razčlenimo.

Številčno so bile izdaje publikacij v Slo-
veniji po posameznih letih naslednje:

Leto	Število publikacij	Leto	Število publikacij
1919	389	1945	451
1931	741	1946	774
1935	615	1949	611
1938	718	1951	724
1942	312		

Številčno razmerje izdaj se torej ni bist-
veno spreminilo. Največji vzpon je dosegla pu-
blicistična dejavnost v l. 1946, v naslednjih
letih pa je rahlo padla. Skrčilo se je število
izdanih knjig in brošur, medtem ko je periodi-
čni tisk porastel. V letih 1949 in 1950 je na-
stala kot posledica pamonjkanja in podražitve
papirja kriza založništva.

Knjige in brošure. V tabelah 2 in 4 prika-
zujemo založniško dejavnost po osvoboditvi, vse-
binske razvrščene po decimalni klasifikaciji,
po kateri evidentira slovensko bibliografije
univerzitetna knjižnica. Ta decimalna klasifi-
kacija je v veljavi tudi pri večini drugih dr-
žav in vsebuje naslednje pomembnejše skupine:

- 0 Splošno
- 1 Filozofija
- 2 Verstvo
- 3 Sociologija, pravo, uprava
- 4 Jezikoslovje
- 5 Matematika, prirodoslovne vede
- 6 Uporabne vede, zdravstvo
- 7 Umetnost, glasba, šport
- 8 Slovstvena zgodovina, leposlovje
- 9 Zemljepis, zgodovina

Muzikalije

V novih poveljnih pogojih je bila naloga na-
šega založništva, da likvidira stari kapitali-
stični sistem založništva in mu da naprednejšo

vsebine. V nasprotju s predvojnim založništvom, ki je bilo popolnoma nenačrtno, saj bi se po osvoboditvi po rovin načelih izdajala dela:

klasične marksistično-leninistične literature,

solidne znanstvene literature,

klasične leposlovne domače in tuje ter domače in tuje realistične in sodobne revolucionarne književnosti,

čim boljše šolske knjige za vse vrste šol.

Čeprav je tudi knjižni trg v stari Jugoslaviji pokazal lepo število kvalitetnih del, predvsem so bili te odlični prevodi iz svetovnih literatur, lahko ugotovimo, da se tedanje izdaje ne morejo primerjati s sedanjimi po idejni plati, usmerjenosti in notranji vsebini.

Zgoraj omenjene naloge je naše založništvo v precejšnji meri izvršilo. Prevzele so jih predvsem naše vodilne založbe, ki so si delo porazdelile.

Osnovna naloga Cankarjeve založbe, ki jo je ustanovila Komunistična Partija, je bila, da s izdajanjem marksistične in politične literature skrbi za idejno politično vzgojo in splošni napredek politične zavesti ljudi. V prvih letih je izdajala predvsem marksistične in domače politično literaturo, v zadnjih letih pa tudi kvalitetna dela iz domače in tuje beletristike.

Državna založba Slovenije, ki je bila ustanovljena l. 1945, je pričela s sistematičnim iz-

dajanjem domačih in tujih klasičnih leposlovnih del. Posebno pomembna je bila zbirka "Klasije", ki je objavljala domače avtorje v visoki nakladi okrog 10 000 izvodov.

Nadalje je bila ena izmed osnovnih nalog Državne založbe tudi izdajanje šolskih knjig.

Če primerjamo število izdaj in naklad za posamezna leta, vidimo stalno naraščanje kot posledico razvoja našega šolstva, ki mu mora nujno slediti tudi založniška dejavnost:

Šolsko leto	Število knjig	Naklada	Povprečna naklada na 1 knjigo
1946/47	41	512 000	12 500
1947/48	39	649 200	16 646
1948/49	45	521 500	11 588
1949/50	63	885 079	14 048
1950/51	83	1 108 500	13 355
Skupaj	271	3 676 279	13 565

Primerjava teh števil z izdajami učbenikov pred vojno nam pove, da je v prvih petih letih predavriške Jugoslavije izšlo le 141 učbenikov, v prvih dvajsetih letih (1919-1938) pa skupaj le 389 knjig. V letih 1938 in 1939 je izšlo kakih 50 učbenikov s približno naklado 500 000 izvodov. Če primerjamo te naklade s več kot 3 milijoni izvodov učbenikov, ki so izšli v prvih petih šolskih letih po osvoboditvi, vidimo tudi tu ogromno razliko.

Izdajanje muzikalij spada prav tako v preobsežni navedeni v kompetenco Državne založbe. Tudi pri teh izdajah opazimo v primeri s predvojnimi precejšen napredek. Tako je izšlo n.pr. v l. 1939 devet izdaj na okroglo 160 stranic, v l. 1943 pa 39 glasbenih del v obsegu kakih 1 500 strani.

Slovenski knjižni zavod je bil ustanovljen kot založba OF Slovenije. Založniška dejavnost SKZ je zelo postala. V prvem letu je izdajal predvsem domače politične brošure (govore in članke naših političnih voditeljev) v zelo visoki nakladi. Naslednja leta pa je ustanovil vrsto knjižnih zbirk z določenimi perspektivnim programom ter izdajal poleg aktualnih brošur še knjige iz leposlovja kakor tudi številne poljudnosnanstvene knjige in brošure.

Skrb za izdaje otroške in mladinske literature je naložena založbi Mladinska knjiga. Njena naloga je, da posreduje otrokom najnežnejših let kakor tudi šolaki mladini umetniško kvalitetna dela iz domače književnosti, predvsem iz slovenskega narodnega blaga, kakor tudi iz najboljše svetovne književnosti, predvsem take, ki ima značaj mladinske knjige. Nadalje je njen namen, da posreduje mlademu rodu doseganja iz vseh panog znanosti, da ga seznanja s tekočimi organizacijske političnimi mladinskimi problemi itd. V skladu s tem je bila dejavnost založbe razdeljena na več zbirk, v okviru katerih je bilo izdanih v letih 1945-1950 naslednje

Število knjig:

Založba	Število knjig	Skupna naklada	Povprečna naklada
Oicibanova knjižnica	29	276 000	9 517
Pionirska knjižnica	51	475 000	9 313
Knjižnica za mladino	28	127 000	4 535
Priroda in ljudje	38	180 000	4 736
Mladi oder	20	55 000	2 750
Mlada pota	8	17 400	2 175
Politične organizacijska knjiž.	61	27 800	4 558
S k u p a j	235	1 408 400	5 993

Če pogledamo naš knjižni trg po osvoboditvi, ugotovimo, da je bilo doslej izdanih največ knjig in brošur iz področja socialnih ved, prava in uprave; sledi leposlovje, na tretjem mestu pa so knjige in brošure iz področja uporabnih ved. Zlasti je razveseljiv porast zadnje imenovane knjižne produkcije, ki je bila, kot že omenjamo, v stari Jugoslaviji na knjižnem trgu med najbolj zapostavljenimi področji. V valedovanju založništva po posameznih letih ter vrstah

del težko najdemo posebnih zakonitosti ali globljih odsefov naše stvarnosti. Jasno je, da so v prvih dveh letih prevladovala na našem knjižnem trgu drobne brošure politične in poljudnoznanstvene vsebine, vendar so kmalu vse založbe prešle k sistematičnim perspektivnim planom in k čedalje večjim in obsežnejšim izdajam. Zaradi objektivnih težav, kot so bile pomanjkanje in podražitve papirja in premajhna zmogljivost tiskarn, so se skušale založbe rešiti in zadrege na dva načina: zmanjšale so naklade in črtale del svojih programov. Tako je bilo v letih 1948-50 oškodovano slasti naše leposlovje, ki je prihajalo na knjižni trg v predeljih presledkih in česte tudi ni bilo najbolj posrečeno izbrano. Pogrešali smo predvsem dela domaših klasikov.

Če opazujemo založniško dejavnost v drugi polovici leta 1951, t. j. po podražitvi papirja, ugotovimo, da se po obsegu ni dosti spremenila; spreminja pa se delno po vsebini. Naše založništvo se preusmerja predvsem na izdajanje šolskih in poljudnoznanstvenih učnih knjig s široko naklado 10 000 - 40 000 izvodov ter leposlovnih knjig, ki pa izhajajo sedaj v precej skrbni nakladi (od 3 000 - 5 000 izvodov). Izjema so dela domaših klasikov, Jurčiča, Cankarja in drugih, kakor tudi mladinske knjige, ki imajo še vedno 10 000-40 000 izvodov naklade. Izdajanje in naklada različnih prospektov in priročnikov ustanov in podjetij, ki so izha-

jali v pomladanskih mesecih 1951 še v precejšnji nakladi, se je najbolj očitno skrčilo (glej v tabeli 4 pod "uporabne vede").

Drugi faktor, ki bi nam omogočal primerjavo predvojnega založništva s sedanjim, je naklada. Vendar prav o nakledah nimamo točnih podatkov. Pred vojno so zasebni založniki višine naklade iz trgovskih vzrokov zasmolčali, po osvojitvi pa univerzitetna knjižnica doslej tudi ni evidentirala naklade. Delni podatki, s katerimi razpolagamo, nam poveje naslednje:

V obdobju 1935-1944 je izdalo 40 založb okroglo 1 300 knjig in brošur s skupno naklado nekako 5 000 000 in povprečno naklado 3 800 izvodov. V obdobju 1945-1950 pa so izdale naše osrednje založbe 1 239 del v nakladi 10 443 941 in s povprečno naklado 8 400 izvodov.

Že v teh številkih nazorno vidimo ogromni porast našega knjižnega trga. Pred vojno so imeli poleg rasnih koledarjev in pratik največje naklade verske in šolske knjige (okroglo 5 000 izvodov), nika pa mladinske (2 700) in manstvene (2 200). Leposlovná naklada je imela povprečno naklado nekako 4 700 izvodov. Po vojni so izhajale v visoki nakladi rasne politične in poljudnoznanstvene brošure, in leta v leto pa se je dvigala naklada slasti še šolskim in mladinskim knjigam.

V letu 1951 je bila povprečna naklada na izvod po posameznih vrstah del naslednja:

Vrsta del	Povprečna naklada na 1 izvod
SKUPAJ	6 305
Splošno	23 193
Filozofija	2 500
Verstvo	-
Socialne vede	5 469
Jezikoslovje	5 385
Prirodoslovne vede	4 608
Uporabne vede	7 264
Umetnost, glasba	3 797
Leposlovje	6 390
Zgodovina, zemljepis	4 975
Muzikalije	1 313

Listi in revije. V tabeli 5 prikazujemo slovenski periodični tisk po osvoboditvi. Podatke o izdajah smo kot za knjige zbrali iz bibliografij univerzitetne knjižnice, naklado pa od Urada za informacije pri FV LRS in je le približna. Med periodiko registrira slovenska bibliografija poleg pravih listov in revij tudi še razna informativna poročila, okrožnice in podobna obvestila, tako tiskana kot ciklostirana, ki služijo javni uporabi. Ker smo slednje upoštevali tudi v naših pregledih, je dejansko stanje listov in revij manjše, kot ga izkazujemo. Tako je n.pr. v l. 1945 med 13 dnevniki 11 različnih informativnih poročil

Tanjuga in OF, ki so izhajala dnevno v ciklostilu.

Medtem ko se je povojna knjižna produkcija proti predvojni po številu izdanih del znatno zvišala, ne moremo tega trditi za slovensko časnikarstvo. Značilno za tisto dobo je bilo, da je izhajala kopica časnikov in časopisov, ki so bili idejni glasniki najrazličnejših političnih strank in struj; seveda so mnogi od njih izhajali le kratko dobo. Tako je v času od l. 1919 do 1938 prišlo izhajati 740 časnikov in časopisov, v l. 1938 pa jih je bilo le še 245, i.e. 49 predvojnih in 196 iz povojne dobe.

Kot za knjižno založništvo je veljalo tudi za periodični tisk po osvoboditvi načelo, da ga je potrebno predvsem ideološko preusmeriti in mu dati vsebino, ki bo ustrezala novemu času, željam in potrebam socialističnega človeka. Vloga tiska kot političnega glasila je znana, vloga revolucionarnega naprednega tiska v delavskem gibanju, v borbi za izgradnjo socializma pa je še posebno pomembna.

Slovenski progresivni tisk, čeprav je bil v preteklosti večkrat v strogi ilegali, ni brez tradicije. Že pred prvo svetovno vojno smo imeli na slovenskem ozemlju nekaj listov oziroma revij, ki so jih usmerjali socialisti ali komunisti. V stari Jugoslaviji je izhajal poleg izrazito partijskih ilegalnih glasil, kot so bila "Rdeči prapor", "Mladina", "Slovenski Poročevalec" itd., tudi legalni partijski tisk

ter tisk, ki ga je Partija usmerjala in se ga poskuševala, kot "Ljudska Pravica", "Sedemdesetj", "Alchemski glas", "Delavski list", Zbirna knjižniška dela je bila sveda večkrat le kratka, kar je cenzura delala velike težave in se bile posamezne številke pa tudi listi pogosto cenzurirani ali prepovedani. Slovenski napredni tisk je odigral pomembno vlogo glasiti med okupacije, med našo narodnoosvobodilno borbo, ko so izhajali "Slovenski Poročevalci", "Ljudska Pravica", "Delo", "Partizanski glasnik", "Kladina" v skrajno težkih pogojih v ilegalnih tiskarnah in partizanskih tehnikah.

Po osvoboditvi so bile v novih pogojih takoj dane vse možnosti, da se s največjimi plemenitostmi nadaljuje slavna tradicija našega progresivnega tiska. Kot večina slovenskih študentskih ota pričela izhajati "Ljudska Pravica" in "Slovenski Poročevalci", med tedniki pa "Delavski glasnik", "Kmeti glas", "Kladina". Kasneje sta začeli v l. 1946 izhajati reviji "Novi svet", glasilo slovenskih književnikov, in "Obzorja", mesečnik Ljudske pravice. V naslednjih letih se je naša demokracija razvijala in pridobivala na številu novih glasil, predvsem pa še na vsebini. Skoraj je tudi na tem področju delala učinkovita "papirna" kultura preko pregledov, posnala se je predvsem v različnih oblikah, vendar ni uspela tako globoko kot pri našem založništvu.

Po posameznih letih je bila slika slovenskega

obsega periodičnega tiska naslednja:

Leto	Število publikacij
1945	88
1946	101
1947	97
1948	111
1949	120
1950	130
1951	138

V tem času so se razne glasila tudi pravočasno pojavila, vendar opazimo pri večini listov in časopisov še precejšnjo stalnost.

Od 138 publikacij, ki so izhajale v letu 1951, jih je prišlo izhajati:

Leto 1945	27	Leto 1947	9
" 1946	20	" 1948	11
" 1947	8	" 1949	15
" 1948	8		

Kot je vidno izhajanje se ustaviše malo leti večkrat spravnost dnevnih "Ljudskih Poročevalcev" so je spreminil v drugi polovici l. 1951 v tednik, nekateri tedniki v mesečnike in polmesečnike itd. Kljub vsem publikacijam je izhajalo približno, na drugem mestu se ustaviše in nato tedniki.

Tednik revij je bilo v l. 1951 naslednje:

Področje	Število publikacij
Marknisen	2
Politična vprašanja	2
Pravo, ljudska oblast in državna uprava	4
Sospeoderstvo	22
Uporabne vede	3
Prosveta	4
Zdravstvo	5
Zgodovina, geografija, etnografija	6
Književni časopisi	3
Gledališče, umetnost	9
Glasba	1
Kinematografija, fotografija	1
Mladinski in pionirski časopisi	5
Ženska vprašanja	1
Filakultura, šah, filatelija	5
Ilustracije	1
Verstvo	1
Razno	1

Če opazujemo naklado po posameznih letih, ugotovimo, da je do leta 1949 pri vseh vrstah publikacij z malimi izjemami stalno naraščala, v l. 1950 rahlo padla, znatno pa se je znižala v l. 1951, ko je bila zaradi podražitve papirja zvišana tudi naročnina za liste in revije. Tako je v primerjavi z letom 1950 padla skupna naklada dnevnikov za več ko 12 milijonov, kar pomeni povprečno 4 milijone na l. dnev-

nik in kakih 10 000 izvodov na l. številko.

Povprečna naklada številke glavnih slovenskih dnevnikov se je gibala po letih takole:

Dnevnik	Leto					
	1947	1948	1949	1950	1951	
					I. pol-letje	II. pol-letje
Slovenski Poročevalec	69768	77418	94294	93624	79752	65308
Ljudska Pravica	28347	35407	39587	43429	38470	25866 ¹⁾
Ljubljanski dnevnik	-	-	-	-	-	16503

1) V II. polletju je postala "Ljudska Pravica" tednik.

Posebno pozornost posveča naša žurnalistika mladinskemu tisku. Izdajanje listov in časopisov za mladino je bilo poverjeno založbi "Mladinska knjiga". Tako, po osvoboditvi sta začela izhajati "Pionir" in "Ciciban". "Pionir" je izhajal že na osvobojenem ozemlju, "Ciciban" pa je začel prvič izhajati v jeseni leta 1945. V naslednjih letih je pričelo izhajati še nekaj mladinskih in otroških listov in časopisov.

Srednja letna naklada mladinskega tiska se je gibala po letih takole:

Časopis ali revija	Leto				
	1945	1946	1947	1948	1949
Ciciban	75000	64000	75000	81000	80000
Pionir	54000	43000	48000	52000	50000
Mladinska revija	-	-	4800	3000	2500
Mladina	-	-	24000	18000	17000
Pionirski list	-	-	-	18500	27000

Radio

Radio je danes eden izmed najvažnejših faktorjev političnega, gospodarskega in kulturnega življenja, poleg tega pa igra tudi važne vloge v mednarodnem sporazumevanju in duhovnem tehnovanju.

V Sloveniji je bila ustanovljena prva radijska postaja l. 1928 v Ljubljani s 5 KW oddajnikom v Domžalah. Leta 1940 sta bila naročena v inozemstvu nova oddajnika, in sicer 20 KW za Domžale in 5 KW za relejno postajo v Mariboru. Med okupacijo je bil oddajnik v Domžalah bombardiran; v Mariboru so Nemci instalirali 5 KW oddajnik, v Kranju pa 20 KW. Po osvoboditvi sta bila takoj obnovljena oddajnika v Ljubljani in v Mariboru, 20 KW iz Kranja pa je bil prestavljen v Beograd. Leta 1946 je bil postavljen za relejno postajo v Ajdovščini 1 KW oddajnik, v Kranju pa je dobil 5 KW stopnjo. Leta 1948 je bil oddajnik v Kranju ojačan na 20 KW, v letu 1951 je začel oddajati v Domžalah nov 135 KW oddajnik, v Kranju in Ajdovščini pa sta bila

ukinjena.

Število oddajnih ur se polagoma zvišuje, v letu 1938 jih je bilo 2873, 1946 3833, 1951 pa že 5677

V letu 1951 je trajal povprečni program ljubljanske radijske postaje na delovnik okroglo 13 ur, ob nedeljah pa nekako 17 ur.

Primerjava povojnega programa s predvojnimi ni mogoča, ker nimamo o tem statističnih podatkov. Iz takratnih poročil in člankov razberemo, da je radio pri svojem programu težil za čim raznovrstnejšo vsebino, ki naj bi se nagibala predvsem v narodnovzgojno in resno umetniško smer. Jasno pa je, da je bil take kot tisk in vse druge kulturne ustanove tudi radio v rokah kapitalističnega razreda instrument za vsiljevanje reakcionarne protiljudske miselnosti.

Zato je bila po osvoboditvi tudi pred slovenski radio postavljena naloga: določiti mu nove idejne vsebine in ga obenem urejati tako, da bo zanimal in zadovoljeval čim več svojih poslušalcev.

V ilustracijo navajamo nekaj ugotovitev, ki smo jih vzeli iz analize ankete radia Ljubljane v l. 1951. V anketi je sodelovalo 24,4% vseh radijskih naročnikov, in sicer v relativno največjem odstotku delavci, študentje in kmetje, pokazala pa je med drugim naslednje:

V govornem programu posluša največ poslušalcev:

Znanje in notranjepolitična poročila	85,0 %
Oddaje za pionirje	77,6 %
Veselo večere	76,2 %
Gospodarske in politične oddaje	73,2 %
Literarne oddaje	71,8 %
Radijske drame	70,5 %
Gospodinjске nasvete	65,0 %
Poljudnoznanstvena predavanja	59,0 %
Kmetijske nasvete	55,0 %
itd.	

V glasbenem programu pa najraje poslušajo takole glasbo:

Narodno glasbo	85,0 %
Popularno in zabavno	73,2 %
Flesno	60,5 %
Operno	39,6 %
Operetno	38,2 %
Simfonične	21,6 %
Komorno	13,9 %

Kakšne oddaje so bile v našem radiu najpogostejše, nam pokažejo pregledi v tabelah 8 in 9. V letih 1945-1948 je znašal govorni program okrog 37 % od skupnega, v letih 1949-1951 pa le kakih 30 %. Med govornim programom je bilo

največ poročil, v letu 1951 pa so zlasti narasle literarne oddaje in predavanja ter mladinske in pionirske oddaje. Kar se tiče glasbenega programa, je bila najčesteje predvajana lahka glasba (okroglo 50 % glasbenega in 35 % celotnega programa).

Najlepše nam prikaže razvoj naše radiofonije porast radijskih naročnikov, ki so se zvišali od 1. 1939 do 1. 1951 za 246 %, kot to sledi iz spodnjega pregleda:

Indeks porasta radijskih naročnikov
(1. 1939 = 100)

1928	1938	1939	1945	1946	1947	1948	1949	1950	1951
17,1	92,1	100	118,7	160,9	202,8	237,3	282,9	314,3	346,2

Še več nam pove primerjava radijskih naročnikov s prebivalstvom. Po posameznih letih je prišlo v LR Sloveniji na 1 radijski sprejemnik naslednje število prebivalcev:

1939	1945	1946	1947	1948	1949	1950	1951
67	54	40	32	28	24	21	20

Primerjava z nekaterimi drugimi državami pa mudi naslednjo sliko:

Država	Leto	Število prebivalcev na 1 sprejemnik
Jugoslavija	1948	83
Slovenija	1948	28
Avstrija	1948	7
Belgija	1948	8
Bolgarija	1948	34
Češkoslovaška	1948	7
Francija	1948	7
Grčija	1948	186
Italija	1948	21
Norveška	1948	5
Romunija	1948	72
Španija	1948	69
Turčija	1948	89

Iz tega sledi, da Slovenija po razširjenosti radia prednjači v naši državi, je pa tudi med naprednejšimi evropskimi državami.

Opazovanje radijskih naročnikov po socialni strukturi je otežkočeno, ker za čas pred vojno ne razpolagamo s podatki, po osvoboditvi pa se je nomenklatura socialnih skupin večkrat menjala in je bila v tem pogledu evidenca zelo slaba. Važna je ugotovitev, da je danes okrog 8 % radijskih sprejemnikov v rokah različnih kolektivnih ustanov in organizacij, kjer ga lahko posluša širok krog ljudi. Pred vojno so bili sprejemniki v rokah posameznikov; včasih so jih imela za javno uporabo tudi gostinska

podjetja, zelo redko pa gospodarska podjetja, šole ali množične organizacije. Nadalje je brez dvoma naraslo število radijskih naročnikov med delavci in zlasti med kmeti.

V večjih industrijskih centrih je prišlo v l. 1950 na 1 radijski sprejemnik:

v Kranju 19, na Jesenicah 16, v Trbovljah 17 prebivalcev.

Primerjava radijskih naročnikov po socialnih skupinah s socialno strukturo prebivalstva nam pokaže, da je prišlo v l. 1951 na 1 radijski sprejemnik:

31 delavcev

117 kmetov

21 obrtnikov in

63 uslužbencev.

Kinematografija

Slovenija je dobila prvi kinematograf leta 1908. V naslednjih letih je kinematografija počasi naraščala in šele l. 1924 je dobila z uvedbo zvočnega filma tudi pri nas večji razmah. Danes spada obisk kinematografov v osnovni življenjski standard povprečnega prebivalca vseh civiliziranih dežel sveta. V kulturnem življenju pripada filmu v smislu množičnosti važno mesto, saj ga lahko smatramo za vzvod, ki pomena razgibati tudi ostalo kulturno življenje.

Razvoj kinofikacije po letih je bil v strukturi naslednji
(l. 1939 je indeks 100):

	1934	1939	1945	1946	1947	1948	1949	1950	1951
Kinematografov	74,2	100	91,9	120,9	135,5	159,7	174,2	177,4	206,5
Sedežev	66,5	100	94,2	151,4	182,-	193,5	210,4	238,6	270,6

Pregled zajema samo stalne kinematografe. Iz njega posnemamo, da je mreža kinematografov zlasti narasla po l. 1946. V primerjavi z letom 1939 (=100) se je v l. 1951 omrežje razširilo za 106 %.

Regionalna primerjava kinematografov v LR Sloveniji v tabelah 16 in 17 nam pokaže, da imajo najbolj gosto mrežo in prostorne dvorane večja mesta, kjer pride na l sedež najmanjše število prebivalcev. Kritično pa je stanje v severnih štajerskih okrajih in na Primorskem, kjer so kinematografi zelo maloštevilni in najhni. Okraja Maribor okolica in Murska Sobota sta imela n.p.r. v letu 1951 vsak po 2 kino dvorani ter je prišlo na l sedež 121 prebivalcev. Slična situacija je še v mnogih drugih predelih. Zato lahko rečemo, da z ozirom na lokacijo in kapaciteto praktično lahko obiskuje kino predstave le slaba polovica prebivalcev Slovenije.

Slično sliko nam kaže primerjava števila kino dvoran in sedežev med posameznimi državami v l. 1949:

Država	Prebivalcev na l kino dvorano	Prebivalcev na l sedež
Jugoslavija	24 806	90
Slovenija	13 024	40
Švedska	2 779	10
Italija	5 619	15
Češkoslovaška	6 436	20
ZDA	7 987	12
Francija	8 038	16
Norveška	8 394	29
Avstrija	8 933	29
Vel. Britanija	10 007	11
Švica	11 309	31
Madžarska	16 906	48
Bolgarija	24 220	73
Poljska	41 721	103
Romunija	45 329	147

Iz pregleda lahko sklepamo, da so kinematografi koncentrirani v velemestih in v večjih mestih. Velika Britanija je po sedežih (t.j. velikosti dvoran) na 2., ZDA pa na 3. mestu; po številu prebivalcev na l kinematograf pa je prva med navedenimi državami na 8. in druga na 4. mestu. Nadalje nam kaže pregled, da je Jugoslavija med državami z najslabše razvito kinofikacijo. To gre seveda na račun ostalih republik FNRJ, Slovenija sama je znatno na boljšem.

Če primerjamo obisk po letih, ugotovimo, da v absolutnem številu do l. 1951 stalno narašča. Približno isto sliko nam kaže tudi povprečni obisk na l. predstavo. Največji je bil v l. 1945, ko je bila zaradi minule vojne še manjša mreža kot pred vojno, v l. 1946 je padel, v naslednjih letih pa je lahko valoval, bodisi navzdol ali navzgor, dokler ni v l. 1951 ponovno znatno padel. Ta padec v letu 1951 beležimo kot posledico splošne podražitve cen storitvam in uslugam ter je bil zaznaven zlasti od oktobra dalje, ko se je znatno povečala vatopnina kino predstavan. Pregled povprečnega obiska na l. kino predstavo po posameznih mesecih tega leta nam to potrjuje:

Januar	Marec	Maj	Julij	Septem-ber	Okto-ber	Novem-ber	Decem-ber
256	250	256	241	252	237	148	172

Po vrsti filma prevladujejo celovečerni umetniški filmi. Kratki in dokumentarni filmi so večinoma domačega izvora.

Obisk filma je odvisen predvsem od vsebine. Ker je obisk v vsej republici povprečno enak in imamo glavino vseh obiskovalcev prav v Ljubljani, lahko priatke glede uspešnosti posameznih vrst filmov, ki jih navajamo spodaj, posplošimo za vse republiko.

Obisk filmov v Ljubljani od maja 1949 do junija 1950

Vsebina	Obisk v tisočih	% od povprečnega obiska
---------	-----------------	-------------------------

Tuja proizvodnja

Socialna	28,2	100
Politična	12,3	44
Vojaška	14,-	50
Znanstvena	12,4	44
Psihološka	35,1	124
Kriminalna	27,9	98
Dustolevska	16,7	59
Ljubavna	33,5	118
Zabavna	26,9	95
Muzikalna	39,2	135
Revijalna	56,7	200
Komična	23,2	82
Fantastična	65,5	231

Domača proizvodnja

Vojaška	33,6	121
Politična	14,7	53
Psihološka	12,8	46

V tem obdobju je znašal povprečni obisk enega filma v Ljubljani 27 830 oseb.

Najboljši obisk beležijo torej fantastični filmi, n.pr. "Ali baba", "Tarzan", nadalje

revialni filmi, kot n.pr. "Ples na vodi". Najslabši obisk pa imajo filmi s politično, vojaško in znanstveno vsebino. Nadalje imajo barvni filmi znatno višji obisk kot pa črno-beli.

Statistika uvoza tujih filmov nam kaže naslednja:

Leto	Število uvoženih filmov
1932	203
1935	250
1937	280
1945	10
1946	22
1947	77
1948	90
1949	85
1950	70

Uvoz umetniških filmov v Jugoslavijo je bil pred vojno 3 do 4 krat večji kakor po vojni. Sedaj je uvoz enoten za vse države in z načrtnim razdeljevanjem filmov obhajamo kljub gostejši mreži s znatno manjšo količino filmov, kot smo jih uvažali pred vojno.

Glede izvora so prevladovali do l. 1932 nemški, pozneje pa ameriški, nemški, francoski in angleški filmi. Po osvoboditvi so do leta 1948 prevladovali po naših kinematografskih sovjetski filmi, od l. 1948 in 1949 dalje pa se je slika stalno spreminjala na škodo sovjetskih filmov, še bolj pa na škodo obisko-

valcev sovjetskih filmov. Tako beležimo v prvem četrtletju 1950 pri sovjetskih filmih, ki so predstavljali 50 % filmskega sklada, le okrog 20 % obisk.

Uspeh filmov po izvoru v Ljubljani od maja 1949 do junija 1950

Izvor filma	Filmov	Obisk filma		
		povprečni	največji	najmanjši
Jugoslavija	10	23 900	54 800	8 000
Z D A	27	35 500	101 100	5 900
Vel. Britanija	8	34 800	49 500	13 400
Avstrija	6	30 400	64 900	17 000
Francija	4	22 400	35 400	5 700
Sovjetska zveza	7	9 200	19 500	4 100
Poljska	4	15 400	26 100	4 800
Nemčija	3	15 900	30 800	2 500
Italija	2	21 200	22 500	19 900
Danska	1	37 200	---	---
Švedska	1	9 600	---	---
Skupno povprečje		27 830		

Nadpovprečen obisk imajo ameriški, angleški, avstrijski in danski filmi, od domačih samo slovenski filmi. Obisk posameznega filma vsake produkcije je zelo različen. Pri ameriških filmih je ta razlika najvidnejša (101.100;5.900) iz česar lahko zaključujemo, da izvor filma nima vpliva na obiskovalce, pač pa da je obisk od-

visen prav od vsebine in načina izdelave posameznega filma, ne glede na to od kod prihaja.

Značilen za stvarnejše poslovanje naših kinematografov je padec "zastojkarjev". V prvih letih je bil odstotek teh precej velik; še leta 1948 jih je bilo 6,27 %, medtem ko jih je bilo l. 1951 le še 1,79 % vseh obiskovalcev. Prav tako beleži odstotek obiskovalcev po znižani ceni padec od 7,13 % v letu 1948 na 3,22% v letu 1951.

Gledališča

Gledališče je pomemben kulturni faktor in opravlja v tem svojstvu važno poslanstvo med ljudstvom. Statistika gledališč pa nam podaja sliko, v koliki meri izpolnjuje te svoje naloge.

Že stara rimska Emona je imela amfiteater za igre. Prva poročila o predstavah imamo šele od konca 16. stoletja, ko so se vršile pajsijonske igre in spravodi na veliki petek. V 18. stoletju so uprizarjali nemške drame. Prvo deželno gledališče so odprli l. 1765.

L. 1789 so v njem igrali prvo slovensko veseloigro Linhartovo "Čupenovo Mitko" in naslednje leto "Veseli dan ali Matiček se ženi".

Po Žoisovi dobi ni bilo več slovenskih predstav do l. 1848. L. 1887 je staro deželno gledališče pogorelo. Novo gledališče, današnja opera, so odprli l. 1892; l. 1911 pa je bilo sezidano današnje dramsko gledališče.

Po prvi svetovni vojni je bilo ustanovljeno tudi mariborsko narodno gledališče. Z gledališko sezono 1926/27 oziroma 1927/28 sta pričeli z delom tudi polprofesionalni ptujaki in celjsko gledališče, kjer so po večini gostovali mariborski in ljubljanski igralci.

O gledališkem programu niti za predvojna niti za povojna leta nimamo zbranih statističnih podatkov.

Pred vojno je bilo med predvajanimi deli približno 1/4 slovenskih izvirnih del, ki jih je upoštevalo mariborsko gledališče v večji meri nego ljubljansko. V ostalem pa je vseboval spored poleg klasičnih še razna dela, ki so se izvajala pod vplivom trenutnih umetnostnih in sodobnih nazorskih vplivov.

Po osvoboditvi se je kot število kinematografov povečalo tudi število gledališč. Že v l. 1946 smo imeli 8 stalnih gledališč, in sicer 2 profesionalni in 6 polprofesionalnih; v l. 1951 je pa bilo 11 stalnih gledališč od tega 5 profesionalnih.

Gledališča imajo večinoma lastne stavbe oziroma prestore, ki jih uporabljajo samo v igralske namene, vendar je kapaciteta dvoran na splošno premajhna, saj ima ljubljanska opera komaj 530 in drams 450 sedežev. Povprečno odpade na 1 gledališče v Sloveniji 444 sedežev. Še posebno pa je pri naših gledaliških premajhna površina odrov in drugih zakulisnih prostorov, tako pri ljubljanskih; da niti ne govorimo

no o podeželskih odrih.

Povprečno število predvajanih del, predstav in gledalcev je bilo po posameznih letih naslednje:

Leto	Povprečno število		
	predvajan. del na 1 gledališču	predstav na gledališče	gledalcev na 1 predstavo
1939	31	166	331
1946	..	139	366
1947	17	129	436
1948	13	138	433
1949	18	150	479
1950	10	126	455
1951	11	121	410

Podatki so zbrani po koledarskih letih in ne po gledaliških sezonah. To bi bilo sicer bolj pravilno, vendar smo se morali zaradi materiala, zbranega iz preteklih let, odločiti za takšno prikazovanje.

Gornja razpredelnica nam pokaže, da se je tako število predstav kakor tudi obisk do l. 1950 večal, nato pa je začel upadati, kar moremo kot pri kinematografih pripisovati splošnemu povišanju cen neblagovnim izdatkom. Proti letu 1939 je obisk znatno porasel, število predstav pa je nekoliko manjše. Število predvajanih del je po vojni precej manjše. Naše gledališko vodstvo stoji namreč na stališču, da je bolje predvajati manjše število kvali-

tetnih, kot pa množico umetniško nepomembnih del. Obisk nam potrjuje pravilnost takšnega vodenja repertoarja.

Če primerjamo delavnost in obisk posameznih gledališč v letu 1951, ugotovimo naslednje:

Naziv gledališča	Predvajanih del	Predstav	Gledalcev na 1 predstavo	Povpreč. zasedba dvorane v %
Ljubljanska drama	21	237	428	70,2
Ljubljanska opera	18	178	623	83,1
SNG Maribor	22	235	446	79,1
Mestno gledališče Ljubljana	2	4	340	76,4
Mestno gledališče Celje	10	80	348	75,8
Prešernovo gledališče Kranj	10	99	258	62,3
Šentjakobsko gledališče Ljubljana	10	118	280	78,7
Komorno gledališče Ljubljana	2	7	119	59,5
Gledališče Postojna	6	17	297	49,5
Gledališče Ptuj	7	62	255	69,3
Gledališče Jesenice	10	61	373	66,7
Gledališče Novo mesto	8	30	297	85,3

Tudi ta pregled nam kaže, da v letu 1951

gledališča niso bila več tako zasedena kot prejšnja leta. Zasedenost dvorane se je gibala nekako med 50 do 80 %. Najbolje obiskana so bila gledališča v Ljubljani in Mariboru, najslabše pa v Postojni.

Oi predvajanih 126 del je bilo: 97 dramskih, 25 opernih in 4 baletne.

Operne in baletne predstave je predvajalo poleg ljubljanske opere v glavnem le še mariborsko gledališče.

Kot že omenjeno, o predvajanem gledališkem programu v preteklih letih nimamo izdelanih statističnih pregledov; v letu 1951 so predvajala slovenska gledališča naslednji dramski repertoar:

Vrsta dela	Predvajanih del	Predstav	Predstav na 1 delo	Skupen obiskna predstave	Obiskna predstave
Slovenska izvorna	37	337	9,1	118215	350,8
Ostalih narodov FLRJ	7	57	8,1	17780	311,9
Mladinska	14	120	8,6	45595	380,-
Tuja klasična	20	185	9,3	67288	363,7
Tuja sodobna	19	141	7,4	47457	336,6
Skupaj	97	840	8,7	296335	352,8

Največ je bilo predvajanih slovenskih del, ki so tudi doživela največ predstav in največji absolutni obisk. Najbolj obiskane pa so bi-

le mladinske predstave in klasična dela.

Nadalje je bilo predvajanih tudi 25 opernih i 4 baletna dela, ki so imela skupaj 303 predstave. 1 delo se je igralo povprečno okrog 10 krat, to se pravi, večkrat kot drame; prav tako je bil tudi povprečni obisk na operno predstavo višji in je znašal okroglo 589 obiskovalcev.

V ljubljanski operi je bil repertoar naslednji:

Vrsta dela po narodnosti	Del	Predstav	Predstav na 1 delo	Skupen obisk	Obiskna predstave
Slovenska	2	30	15	17222	574
Ostalih narodnosti FLRJ	3	24	8	13171	549
Italijanska	7	71	10	48142	678
Francoska	3	29	10	18515	658
Nemška	3	24	8	13910	580
Skupaj	18	178	10	110960	613

Med opernimi deli so najbolj popularne italijanske opere, ki so doživela največ predstav in največji obisk, manjše zanimanje pa vzbujajo dela slovenskih in jugoslovenskih skladateljev.

Muzeji

Pred prvo svetovno vojno je bilotarišča muzejov omejena po kronovinah (Deželni muzej v Ljubljani za vojvodino Kranjsko) oziroma na muzeje krajevaib zgodovinskih in prirodnih spomenikov (Celje, Maribor, Ptuj), pri čemer pa so krajevni muzeji nasledovali predvsem premoške in šole v drugi vrsti znanstvene cilje. V stari Jugoslaviji je šel razvoj muzejev predvsem v smeri izposlovanja ustreznih prostorov, reorganizacije zbirk in ustanavljanja novih krajevaib in specialnih muzejev. Bivši deželni muzej v Ljubljani je postal osrednji slovenski Narodni muzej, ki ga je v l. 1935 precej razširila Ljubljanski Mestni muzej. Pokrajinske naloge pa so prevzeli predvsem muzeji v Mariboru, Celju in Ptuju. Zednja leta pred vojno je bilo v takratni Dravski banovini 18 muzejev in zbirk, ki so obsegali v glavnem zgodovinske, arheološke ter narodopisne in prirodopisne zbirke.

Po osvoboditvi je bilo nekaj predvojnih zbirk in arhivov opuščenih oziroma so se preselili v zbirke drugih muzejev, na nove pa je bilo ustanovljenih več muzejev, predvsem v predelih Dolenjske, Notranjske in Primorske, ki so bili v tem pogledu docela zanemarjeni. Še med okupacijo se je formiral na osvobojenem ozemlju Muzej narodnoosvobodilne borbe, ki ima danes svoje prostore v Ljubljani. Prav tako se je med okupacijo osamosvojil Prirodoslovni mu-

zej; v prvih letih po osvoboditvi (1946-1948) pa so bili na nove ustanovljeni še Kamljanski muzej, Moderna galerija, Notranjski muzej v Kostolci, v l. 1951 pa Dolenjski muzej v Novo mesto in Belokranjski muzej v Metliki. V letu 1951 smo imeli skupaj 22 muzejev, galerij in zbirk; od teh 5 muzejev ni bilo v celoti dostopnih javnosti, ker še niso imeli urejenih prostorov oziroma zbirk.

Primerjava zbirk po letih ni mogoča zaradi nepopolnih podatkov. V l. 1951 pa je bilo v slovenskih muzejih skupaj 208 677 spomeniških predmetov. Najšii del, 38 420 predmetov, je bil na razpolago javnosti v razstavah, ostali predmeti pa so bili deponirani v študijskih zbirkah za notranje evidenčno in restavratorsko obravnavanje.

Po vrstah zbirk je pregled predmetov naslednji:

Vrsta zbirke	Številica predmetov	Kazstavljenih predmetov
Prirodoslovje	23 312	10 947
Zgodovina in upodabljaljoča umetn.	17 496	3 876
Umetna obrt	35 007	6 342
Arheologija	51 973	7 717
Numizmatika	48 972	1 584
Etnografija	17 644	4 884
Ostale zbirke	14 273	3 070
Skupaj	208 677	38 420

Po obsegu zbranega gradiva stojita na prvem mestu arheologija in numizmatika, po številu razstavljenih predmetov pa prirodoslovje in arheologija. V celoti nam zbirke kažejo, da imamo v Sloveniji pretežno muzeje zgodovinskega tipa, manjkajo pa nam muzeji uporabnih znanosti, ki bi izražali sodobno gospodarsko, tehnično, zdravstveno in podobno kulturo.

Če ugotavljamo prosvetno oziroma ljudsko prosvetno vlogo muzejev, vidimo, da se je po osvoboditvi zelo povečala. Poleg povečanega obiska, ki nam o tem najzornoje priča, je treba omeniti predvsem še številna poučna predavanja, ki jih je organiziral Prirodoslovni muzej v l. 1950, nadalje ljudsko prosvetno delo Etnografskega muzeja na terenu v letih 1949 in 1951 itd.

Primerjava povprečnega števila obiskovalcev na 1 muzej po letih nam kaže naslednje:

Leto	Povprečen obisk na 1 muzej
1939	2 608
1947	4 274
1948	6 127
1949	10 957
1950	8 859
1951	10 042

V letu 1951 je imela največji obisk Moderna galerija z okoli 33 000 in ptujski muzej z 32 385 obiskovalci. Sledijo Etnografski, Narod-

ni in Prirodoslovni muzeji, vsak s po 19 727, nato pa Narodna galerija z okoli 14 000 obiskovalci. Javnost se torej najbolj zanima za umetnostne razstave: sodobna umetnost v Moderni, zgodovinska v Narodni galeriji ter zgodovinska umetnostna obrt na gradu v Ptujju.

Umetniške razstave in koncerti

Niti o slovenski likovni umetnosti niti o koncertnem življenju za čas od nastanka stare Jugoslavije do danes pravzaprav ni na razpolago zanesljivih statističnih podatkov. Dobro je sicer znan razvoj, tako naše likovne umetnosti kakor tudi glasbene dejavnosti po notranji vsebini, ne razpolagamo pa s podatki, ki bi nam pričali o prosvetni vlogi teh panog našega kulturnega umetniškega ustvarjanja, to se pravi, nimamo podatkov o množičnosti teh pojavov in o številu predstav, koncertov in o obisku. V kolikor razpolagamo z nekaj redkimi podatki za pretekla leta, se ne moremo spuščati v njihovo analizo, ker so zbrani od najrazličnejših ustanov in po najrazličnejših vidikih. Malo podrobneje pa bomo analizirali podatke za leto 1951, ki jih je zbral naš zavod.

V okviru Društva likovnih umetnikov in Umetniške zadruge je bilo v l. 1951

skupaj 14 razstav, in sicer:

sliskarskih	7	kiparskih	3
grafična	1	režijskih	3

Umetnikov-razstavljalcev je bilo:

skupaj 175 grafikov 24

alikarjev 105 kiparjev 46

Razstavljenih pa je bilo:

1096 predmetov 287 iz kiparstva

633 iz alikarstva 1 iz umetne obrti

175 iz grafike

Razstave so bile večinoma v Ljubljani in Mariboru in jih je obiskalo 46 868 ljudi. Na 1 razstavo odpade torej povprečno 3 342 obiskovalcev, kar pomeni, da se naša javnost za umetnine naše likovne umetnosti precej zanima, kot smo to tudi že ugotovili pri obisku tovrstnih galerij in muzejev.

Kar se tiče koncertov, smo zbrali podatke o onih, ki sta jih neposredno ali pa posredno organizirali Koncertna poslovalnica v Ljubljani in njena podružnica v Mariboru.

Od 323 koncertov jih je bilo 118 v Ljubljani, 204 pa po ostalih krajih Slovenije. To, da je bilo približno 2/3 koncertov izven Ljubljane, nam govori o vedno višjem glasbenem in prosvetnem nivoju našega naroda, saj posečajo danes dobre koncerte delovni ljudje po vseh predelih naše dežele, medtem ko je bil še pred vojno obisk koncertov le privilegij meščanov.

Po vrstah je bilo:

37 simfoničnih

1 komorni

15 klavirskih

2 violinska

24 vokalno instrumentalnih

5 vokalno solističnih

14 sborovskih in

235 mešanih koncertov.

Koncerte je obiskalo 122 659 poslušalcev, na 1 koncert pa je odpadlo povprečno 380 poslušalcev.

Ljudska prosveta

V stari Jugooslaviji se je vršilo ljudsko prosvetno delo v glavnem v okviru "Prosvetnih zvez" v Ljubljani in Mariboru in "Zveze kulturnih društev", ki je združevala napredne nacionalne prosvetne organizacije. Skupno število članov, ki so bili l. 1938 včlanjeni v 868 društvih oziroma odsekih teh zvez, je bilo 73 400. Centralna socialistična prosvetna organizacija je bila Delavska kulturna zveza "Svoboda", po njeni razpustitvi v l. 1935 pa je prevzela njeno delo "Vzajemnost", v kateri je bilo včlanjenih leta 1938 okrog 34 društev s par tisoč člani.

Prosvetna zveza, ki je nastala po vojni kot naslednica "Slovenske krščansko-socialne zveze", ustanovljene l. 1897, je imela v obdobju štiridesetih let, t.j. od ustanovitve do leta 1948, 294 splošnoizobraževalnih tečajev, 10 732 gledaliških predstav, 2 274 pevskih in 25 677 godbenih koncertov; knjižnice pa so izposodile v tem času okrog pol milijona knjig.

Po osvoboditvi se je tudi amaterska kulturno

prosvetna dejavnost pri nas zelo razmahnila. Na žalost pa, kot že o nekaterih preje omenjenih področjih, tudi o tem delovanju nimamo popolnih podatkov; zato navajamo le nekaj približnih števil.

V l. 1951 je imel izvršni odbor Ljudske prosvete Slovenije kot zveza kulturnih društev registriranih 760 društev s 3 288 odseki in z nekako 45 000 aktivnimi in 36 000 podpornimi člani. Poleg registriranih društev je še okrog 200 takih, ki v zvezi niso včlanjena, in pa okrog 350 raznih sindikalnih skupin. Zato lahko ocenimo, da sodeluje v delu Ljudske prosvete bodisi kot aktivni ali podporni člani okrog 100 000 ljudi. Največ društev je v okrajih Kranj, okolica, Gorica in Kamnik, po številu članov pa so najmočnejša društva v Ljubljani, Mariboru in Celju, kjer je tudi odstotek v društva vključenega prebivalstva najvišji, in sicer znaša v Mariboru okrog 30 %, v Ljubljani in Celju pa okrog 8 %, medtem ko znaša republiško povprečje okrog 6 %.

V ljudskoprosvetnem delovanju so najbolj aktivne igralske družine in pevski zbori, kar je razumljivo, saj imata prav ti dve področji med Slovenci že precejšnjo tradicijo. Čeprav so počatki pomanjkjivi, vidimo, da je število igralskih družin, članov in nastopov iz leta v leto raslo. V letu 1951 je bilo v okviru ljudskoprosvetnih društev 760 igralskih družin s okrog 15 000 člani, ki so pripravile 1 539 del.

Ta dela so doživela 3 702 predstavi, torej so bila igrana 2-3 krat s povprečnim obiskom kakih 200 ljudi na predstavo. Skupno s profesionalnimi gledališči je bilo odigranih okrog 5 000 predstav, ki jih je obiskalo okrog 140 000 gledalcev. Letno torej približno vsak odrasel Slovenec obiše najmanj eno gledališko predstavo.

Pevskih zborov je bilo 609, in sicer pevski zbor Ljubljanskega in mariborskega opernega gledališča, mešani zbor Slovenske filharmonije in komorni zbor radia Ljubljane, ki so profesionalni, in 603 amaterskih pevskih zborov, vključenih v ljudskoprosvetna društva. Med temi zbori je bilo:

- 247 mešanih
- 170 moških
- 70 ženskih
- 118 mladinskih in
- 8 komornih ansambljev.

Skupaj so imeli 14 803 članov, med temi 5 188 mladine, nastopov pa so imeli 2 177, od teh 379 samostojnih celovečernih koncertov.

Instrumentalnih skupin je bilo v l. 1951 329, in sicer

- 65 orkestrrov
- 80 plesnih orkestrrov
- 95 godb na pihala
- 64 tamburaških zborov
- 19 harmonikarskih zborov in
- 6 komornih ansambljev.

Nastopili so 1 965 krat in so priredili 301 samostojnih koncertov.

Nadalje je bilo v l. 1951 v ljudskeprosvetnih društvih vključenih še:

- 146 plesnih skupin
- 76 lutkovnih odrov
- 61 recitacijskih zborov
- 336 izobraževalnih odsekov
- 33 literarnih krožkov
- 26 likovnih krožkov
- 20 filmskih krožkov
- 129 šahovskih odsekov in
- 124 pionirskih odsekov.

V letu 1951 je delalo v Sloveniji v prvem polletju 53 ljudskih univerz, v jesenski sezoni 79, redno pa jih je delalo 57. Ljudske univerze so organizirale 925 predavanj, ki jih je slišalo nad 97 000 ljudi. Predavanja so bila večinoma politična in gospodarske vsebine. Poleg tega je 13 ljudskih univerz organiziralo tečaje tujih jezikov z okrog 2 000 tečajniki, ki so se učili 6 jezikov.

Knjižnice

Knjižnice so ustanavljali že v starem veku, prav tako so že zgodaj zbirali podatke o številčnem stanju zvezkov v knjižnicah. Mnogo pozneje pa so začeli voditi evidenco o številu izposojenih knjig in čitalcev.

Na Slovenskem so nastale prve knjižnice po samostanih in gradovih, kot n.pr. frančiškans-

ke v Ljubljani, Novem mestu, Kranju in Mariboru, minoritaka v Ptuju, kapucinaka v Škofji Loki itd.

Med znanstvenimi javnimi knjižnicami v Sloveniji je najvažnejša in tudi po ustanovitvi prva današnja univerzitetna knjižnica. Nastala je l. 1774 iz dela ljubljanske jezuitske knjižnice ter z nadaljnjim pridobivanjem knjižnih zbirk in se je od l. 1791 imenovala Licejska knjižnica, od l. 1850 študijska knjižnica, l. 1938 pa jo je prevzela univerza. Ob prevzemu je vsebovala 56 200 del z okroglo 250 000 zvezki. Pred prvo svetovno vojno so bile nadalje še pomembnejše znanstvene knjižnice: študijska v Mariboru, muzejska v Ljubljani in Ptuju, knjižnica Matice Slovenske in nekaj drugih. V obdobju med obema svetovnima vojnama je bilo ustanovljenih še več drugih znanstvenih knjižnic, zlasti v okviru posameznih fakultet na univerzi in muzejev, tako da je znašalo njihovo skupno število v l. 1938 15.

Kar se tiče šolskih knjižnic, tako šolskih kot učiteljskih, so živlele pred prvo svetovno vojno v dokaj ugodnih razmerah, ker je šolska uprava zanje precej skrbela. Nasprotno pa so bile v medvojnem dvajsetletju deležne precej manjše pozornosti.

Najpozneje so začeli ustanavljati javne ljudske knjižnice. V Ljubljani je bila prva javna knjižnica protestantovska biblioteka deželnih stanov, ki jo je ustanovil Trubar s prep-

stitvijo svojih knjig. Nadalje so tik pred prvo svetovno vojno začele delovati v Ljubljani še Ljudska, Čentjacobska, Dvorska ter Društvena knjižnica Splošnega ženskega društva in knjižnica Kmetijske družbe. Večji razmah so doživlele te knjižnice v obdobju med prvo in drugo svetovno vojno.

Med okupacijo je doletela naše knjižničarstvo nepopravljiva škoda; ogromno število knjižnic in knjig je bilo uničenih in požganih.

Po osvoboditvi pa se ob splošnem kulturnem razmahu naše knjižnice niso same obnovile, temveč se se tudi pomagale, posebej pa se je posvečala njihova knjižna zaloge. Razvoje nam žal ni mogoče spremljati po letih, ker do izdaje publikacije "Slovenske knjižnice", ki jo je pripravilo Društvo bibliotekarjev Slovenije, ni bilo o knjižnicah po osvoboditvi nobenih zanesljivih podatkov.

Primerjava leta 1950 z letom 1940 nam sicer kaže, da je skupno število knjižnic v letu 1940 nekaj višje, kar pa gre na račun šolskih knjižnic, za katere po osvoboditvi še ni uspelo obrati popolnih podatkov.

Če odštejemo šolske knjižnice, smo imeli leta 1940 v Dravski banovini 981 knjižnic s knjižno zalogo 1 381 269 zvezki. V letu 1950 pa imamo prav tako brez šolskih knjižnic 1483 knjižnic s 2 157 332 zvezki.

Prirastek je torej:

	1940	1950	
	število	število	prirast v%
Knjižnic	980	1 483	51,32
Zvezkov	1 381 269	2 157 332	56,18

Če odštejemo 170 knjižnic s 97 508 zvezki, ki so v priključeni Primorski, je odstotek porastanja malo nižji, in sicer znaša pri knjižnicah 33,98 %, pri knjižni zalogi pa 49,13 %.

Največji napredek so doživlele znanstvene in strokovne knjižnice. Pri tem najbolj izstopa Ljubljana kot glavni znanstveni in strokovni center naše republike, ki ima v 205 znanstvenih, strokovnih in učiteljskih knjižnicah 1 881 771 zvezkov.

Tudi pri javnih knjižnicah, ki so za tno napredovale, vodi Ljubljana s 21 knjižnicami (vštete so tudi javne knjižnice bolnic) s 123 861 zvezki.

O šolskih knjižnicah še ni točnih podatkov ter zato tudi ne vemo, v kakšnem stanju so. Jasno pa je, da se med okupacijo trpele največ prav šolske knjižnice, ki so bile na slovenskem ozemlju skoraj v celoti požgane in uničene.

Tudi kar se tiče uporabe knjižnic, t.j. izposojanja knjig in števila čitalcev, nimamo evidence. Za sedaj razpolagamo samo s pregledom o javnih ljudskih knjižnicah v mestih Ljubljana, Maribor in Celje, kjer je bilo v l.

1951 naslednje stanja:

Mesto	Knjiž- nica	Zves- kov	Izposoje- nih knjig	Čital- cev
SKUPAJ	22	181 532	669 559	286268
Ljubljana	10	130 750	508 704	230244
Maribor	10	28 640	65 253	23756
Celje	2	22 142	95 602	32268

Povprečno odpade torej na 1 knjižnico:

Mesto	Zvezkov	Izposo- jenih knjig	Čital- cev	Izposo- jenih knjig na 1 čitalca
Ljubljana	13 075	50 870	13 024	3,9
Maribor ¹⁾	2 864	6 525	2 375	2,7
Celje	11 071	47 801	15 134	2,9

1) V Mariboru je všteto poleg dveh večjih knjižnic še 8 manjših javnih knjižnic, ki imajo skupno knjižno zalogo 6 288 zvezkov.

Pri analizi regionalnega pregleda knjižnic ugotovimo, da jih je največ v mestih; pripominjamo pa, da niske število knjižnic ali knjig v posameznih okrajih ni vedno dokaz slabega razvoja knjižničarstva tistega okraja, temveč včasih tudi posledica nepopolnih podatkov.

Fizikultura

Telošna vaje krepi telo in duha, jača civilizacijsko in obrambno moč narodov, zato so ji še od nekdaj posvečali kulturni narodi vso pozornost.

Pri Slovencih se šport pred prvo svetovno vojno ni dosti gojil, malo večji razmah pa je dosegel v obdobju med prvo in drugo svetovno vojno. Najstarejši organiziran šport je bil streljanje. Ljubljanski strelski klub je bil ustanovljen že l. 1562. L. 1887 je bil ustanovljen klub slovenskih biciklistov, ostali športi, ki so se organizirano vodili pred prvo svetovno vojno, so bili še sankanje, nogomet in jahanje. V stari Jugoslaviji so se nato razvili tudi še mnogi drugi športi, kot veslanje, tenis, namizni tenis, sabljanje, lahka atletika in podobno. V marsikateri izmed teh panog so Slovenci dosegli lepe uspehe in so čisto uspešno nastopali na državnih in mednarodnih tekmovanjih. V hokeju smo n.pr. dosegli svetovno prvenstvo.

Precejšnje tradicije ima pri Slovencih telovadba. V l. 1863 je bil ustanovljen v Ljubljani "Južni Sokol", ki je bil takrat edina telovadna enota na vsem slovenskem jugu, v letu 1906 pa je bila ustanovljena tudi telovadna organizacija "Orel". V stari Jugoslaviji sta se tako "Sokol" kakor tudi "Orel" zelo razmahnila in sta dosegla v državnem in mednarodnem merilu šte-

vilne uspehe. Zlasti smo se odlikovali v vrhunski telovadbi ter smo si na več olimpijadah priborili zlate, srebrne in bronaste kolajne. V l. 1938 je imel "Sokol" 24 739 članov in članic in 17 488 naraščaja oziroma dece. Zveza fantovskih odsekov in Vodstvo dekliških krožkov, ki sta nastali namesto razpuščenega "Orla", sta imeli istega leta včlanjenih 23 500 fantov in deklet.

Planinarstvo se je v naših krajih začelo razvijati v drugi polovici 19. stoletja ter je bilo v l. 1893 ustanovljeno Slovensko planinsko društvo, ki je imelo prvo leto 225 članov. Tako pred prvo svetovno vojno kakor tudi po njej se je alpinizem v Sloveniji lepo razvijal, na številnih planinskih postojankah so bile postavljene planinske kočice in zavetišča, število članov pa je pred vojno naraslo na več kot 10 000.

Po osvoboditvi se je fizikalna dejavnost pri nas zelo razmahnila. V razdobju zadnjih treh let se je najbolj razvilo planinstvo, ki je po številu svojih članov na prvem mestu. Sledijo telovadba, smučanje in nogomet. Še vedno gojimo razmeroma malo veslanje; v zadnjih letih je padlo tudi zanimanje za lahko atletiko, medtem ko so manjše znižanje utrpeli še odbojkaši, kolesarji, sabljači ter igralci tenisa in namiznega tenisa.

Če pogledamo fizikalno delovanje po spolu, ugotovimo, da je bila v l. 1951 struktura

v posameznih panogah naslednja:

Vrsta športa	% moških	% žensk
Kolesarjenje	85,6	14,4
Nogomet	100,0	—
Atletika	67,7	32,3
Plavanje	69,8	30,2
Telovadba	54,1	45,9
Rokomet	69,0	31,0
Tenis	70,8	29,2
Sabljanje	61,4	38,6
Konjski šport	87,9	12,1
Odbojka	84,2	15,8
Planinstvo	59,5	40,5
Smučanje	87,0	13,0
Kegljanje	93,7	6,3

Največji odstotek žensk je vključenih v telovadnih društvih, poleg tega pa delujejo predvsem še v planinstvu, sabljanju in atletiki.

V organizacijskem pogledu so osnovne enote fizikalnega delovanja društva in sicer telovadna, planinska, strelska in športna s svojimi sekcijami in klubi. Poleg tega je glede na športno panogo vsako društvo, sekcija ali klub vključen še v ustrezno zvezo, ki so v večini povezane v Fizikalni zvezi Slovenije, nekatere pa so samostojne, kot n.pr. telovadna, planinska in strelska.

Tako smo imeli v letih:

Viri:

Društev	1949	1950	1951
SKUPAJ	680	585	(691)
Telovadnih	237	250	286
Planinskih	44	50	66
Strelskih družin	347	205	339
Športnih	52	59	..

Kar se tiče kvalitete našega športa, je v večini panog napredovala. Slovenski športniki dosegajo vidne uspehe tako v državnem kakor tudi v mednarodnem merilu, zlasti v smučanju, veslanju, streljanju, atletiki in v plavanju (prva leta po osvoboditvi). Glede na izredno visok nivo slovenske telovadbe, zlasti še orodne, pred vojno, smo po osvoboditvi malo nasedovali.

Po osvoboditvi je postalo fizkulturno delovanje še mnogo bolj množično kot pred vojno, ko so gojili posamezne panoge športa le posamezniki, v glavnem le nabčari. Vendar so česte razni negativni pojavi, kot n.pr. klubštvo in stremenje k profesionalnosti, to množičnost zavirali. Po nabelelnih ugotovitvah CK KPJ v začetku l. 1952 pa bô treba s takim delom prekiniti in resnično in v celoti zagotoviti množični temelj naši fizkulturi.

1. Spominski zbornik Slovenije 1938
J. Turk - Kultura
Cene Kranjc: Naše tiskarstvo v l. 1918-1938
Dr. Melita Pivec-Stela: Statistični pregled slovenskih publikacij za leta 1918-1938
France Koblar: Gledališče
Franjo Baš: Muzeji, galerije, arhivi in spomeniško varstvo v Sloveniji 1918-1938
2. Slovenska bibliografija 1945-1947, 1948, 1949
3. 5 let slovenskega založništva 1950
4. Slovenski knjižni trg 1948 št. 6-7
1951 št. 7-9
5. Nova obzorja 1951, št. 9
Ivan Kreft: Nastanek in razvoj slovenskega progresivnega tiska
6. Bilten podjetja na razdeljevanje filmov 1951 izredna številka
7. Statistični pregled bolstva in prosvete v Dravski banovini 1936/37, 1937/38, 1938/39, 1939/40
8. Kulturno prosvetna statistika Ljubljane, publikacija Statističnega urada MLO Ljubljane 1946
9. Ljudska Pravica 1951, št. 156
Franček Drenovec: Anketa radia Ljubljane
10. Naši razgledi - 1952 št. 5
Franjo Baš: Ali naši muzeji služijo svojemu namenu?

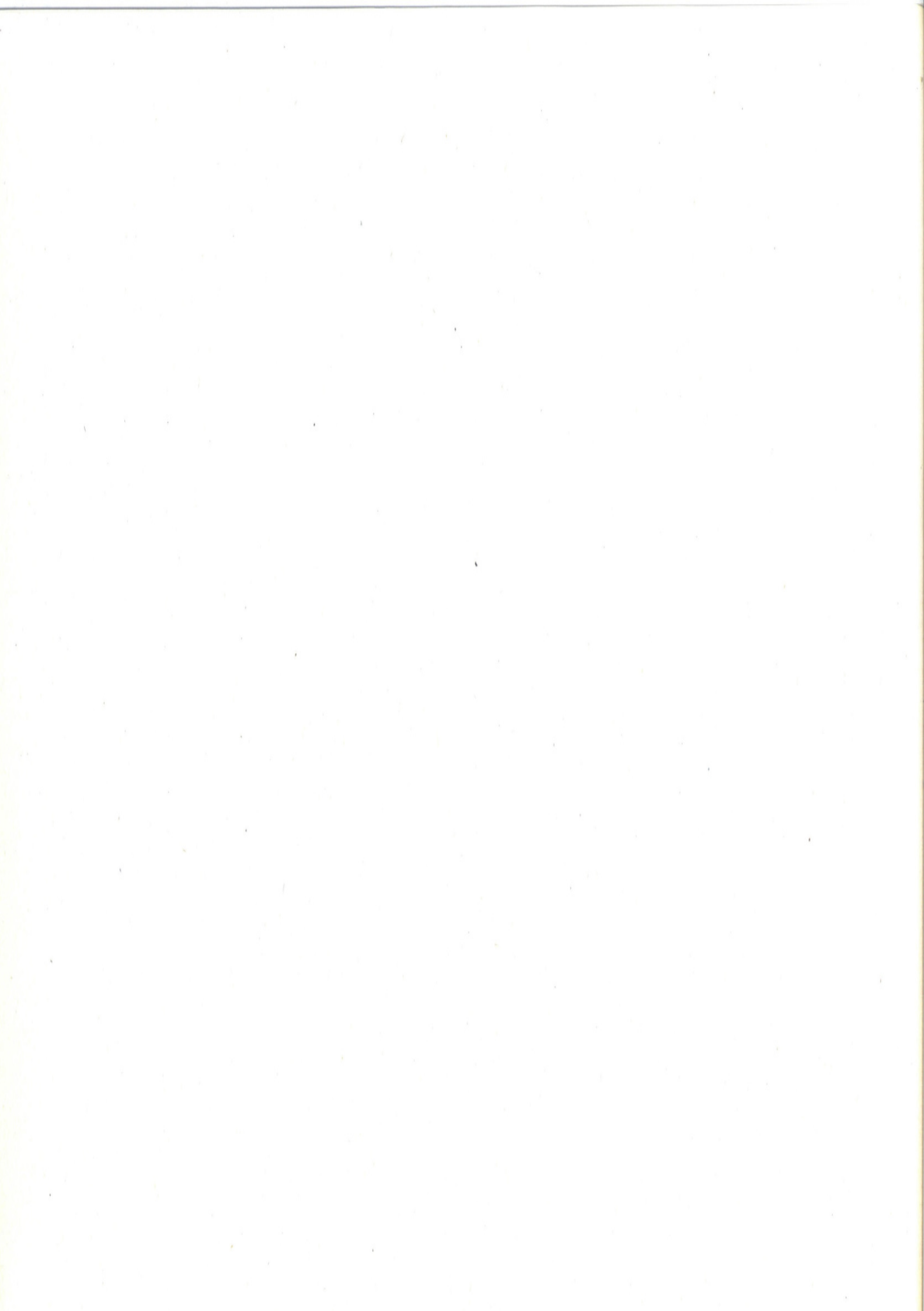

11. Delo 1952, št. 1.
France Kimovec - Čiga: Problemi ljudske
prosvete

12. Interna poročila:
Ministrstva za prosveto LRS,
Univerzitetne knjižnice,
Urad za informacije pri PV LRS

Direkcije radia Slovenije in Ljubljane
Podjetja za razdeljevanje filmov
Fizkulture zveze Slovenije
Ljudske prosvete Slovenije
Gledališč, muzejev itd.

ZAVOD ZA STATISTIKO IN EVIDENCO
L R SLOVENIJE

I. TISK IN ZALOŽNIŠTVO

1. Slovenske publikacije

Vrsta del	Število knjig in brošur,									
	1919	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928
SKUPAJ	389	443	534	606	672	608	669	609	633	680
Enciklopedijska dela, zborniki	-	-	-	-	1	1	1	1	2	3
Teologija, nabožno slovstvo	33	38	42	53	58	64	54	65	60	75
Filosofija, psihologija, pedagogika	20	18	17	17	20	15	20	14	17	29
Pravo in socialne vede, statistika	9	13	15	15	14	17	15	13	11	21
Politika, uprava	100	94	77	88	92	104	103	80	102	101
Filologija, jezikoslovje, literarna zgodovina	11	4	9	6	6	4	8	9	12	9
Zgodovina in pomožne vede	11	7	5	7	9	10	13	15	18	18
Geografija, etnografija	5	3	3	4	10	6	6	5	7	6
Matematika, prirodoslovne vede	-	1	2	3	4	2	3	3	4	4
Medicina, higiena	9	3	10	14	4	12	16	20	15	18
Leposlovje	55	63	63	74	119	77	83	86	76	74
Mladinski spisi	17	29	33	42	31	37	40	31	33	35
Šolske knjige	16	20	34	36	35	22	14	19	15	26
Likovna umetnost, umetna obrt	4	1	10	12	20	9	12	11	10	11
Glasba, gledališče	18	19	54	50	46	19	33	16	36	30
Tehnika, industrija, obrt	5	24	27	32	37	29	36	31	29	32
Trgovina, promet	18	34	43	45	52	66	68	61	62	61
Kmetijstvo, gospodinjstvo	7	9	11	18	22	20	31	25	25	29
Telovadba, šport	5	20	21	25	23	27	28	31	26	24
Razno	46	43	58	65	69	66	85	73	73	74
Preводи	20	27	35	46	55	45	54	40	29	30
Publikacije v tujih jezikih	28	8	14	18	20	19	14	21	18	14
Publikacije v inozemstvu	46	57	70	76	85	64	88	97	104	68

1) V tem pregledu so zabeleženi vsi listi, poleg knjig in brošur tudi vsa periodika, zakoni,

v letih 1919 - 1943¹⁾

periodik in kontinuant po letih

1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943
707	675	741	690	724	680	615	622	700	778	759	614	473	312	360
2	4	4	4	2	2	1	-	4	-	5	2	-	-	2
83	97	94	89	71	77	60	61	87	88	91	76	72	55	69
18	30	41	36	37	39	40	3	4	12	15	7	7	5	5
21	12	6	12	10	10	16	32	27	28	27	18	18	13	13
82	65	71	70	75	64	65	71	75	125	131	31	23	22	20
5	10	8	2	12	6	8	20	8	16	19	7	25	5	10
17	12	8	15	9	11	5	10	17	18	31	21	8	7	7
6	10	6	3	8	9	7	8	5	6	10	4	6	4	5
5	10	5	2	9	5	4	12	8	3	8	7	5	2	5
13	13	15	11	12	10	9	17	24	20	15	16	5	1	2
94	100	116	113	114	142	115	101	112	97	71	67	53	48	86
53	40	67	47	49	33	27	32	44	46	49	53	30	26	28
14	13	21	19	16	7	6	10	16	30	34	15	11	18	24
16	8	14	12	13	9	9	10	12	13	8	14	13	6	8
37	24	28	20	33	26	18	17	24	31	13	18	13	8	12
41	31	27	34	29	25	27	26	24	31	31	41	22	6	4
57	59	59	57	62	55	46	28	55	67	62	45	34	16	18
31	32	40	37	39	42	35	53	34	30	28	27	22	18	7
25	26	31	30	37	35	39	45	43	35	18	26	11	5	1
87	79	80	77	87	73	78	66	77	82	93	119	95	47	34
48	57	81	53	55	61	45	39	43	27	18	17	20	45	78
20	14	22	18	23	16	18	10	4	7	..	..	..	..	..
70	89	89	77	76	51	26	25	37	38	..	..	..	..	..

poročila itd.

2. Knjige in brošure po letih izhajanja in vrstah del¹⁾

Vrsta del po mednarodni decimalni klasifikaciji	1945	1946	1947	1948	1949	1950	1951
SKUPAJ	363	673	929	975	491	573	586
Splešne	24	35	34	13	10	11	22
Filozofija	1	4	2	8	1	3	1
Verstvo	6	6	-	4	1	1	-
Socialne vede, pravo, uprava	166	196	101	192	158	176	164
Jezikovščina	9	9	8	4	5	13	13
Prirodoslovne vede	4	38	32	28	25	30	32
Uporabne vede, zdravstvo	25	91	105	112	107	144	105
Umetnost, glasba, šport	6	34	16	25	23	39	31
Isposlovje	60	128	140	99	96	114	166
Zgodovina, zemljepis	32	46	31	41	22	21	16
Muzikalije	30	86	60	49	43	21	36
Knjige, ki so izšle izven LR Slovenije	40	79	86	78	84	66	81
Knjige, ki so izšle v tujih jezikih	21	46	22	25	20	..	..

¹⁾ Podatki so zbrani po bibliografijah Univerzitetne knjižnice, upoštevajoč vse popravke, ki so izšli do leta 1949

3. Knjige in brošure po letih izhajanja in založnikih

Založnik	1945	1946	1947	1948	1949	1950	1951
SKUPAJ	363	673	529	575	491	573	586
Cankarjeva založba	16	32	23	52	33	35	21
Državna založba Slovenije	21	73	81	122	103	126	161
Mladinska knjiga	3	53	60	53	39	49	56
Slovenski knjižni zavod	28	87	78	44	43	36	67
Mohorjeva družba	3	23	19	13	9	6	9
Kmečki glas in Kmečka knjiga	-	2	5	5	10	2	15
Sindikalna založba Delavske enotnosti	-	4	5	13	10	22	6
Ostali založniki	292	399	258	273	244	317	251

4. Knjige in brošure po mesecih izhajanja

Vrsta del	Število												
	Skupaj	januar	februar	marec	april	maj	junij	julij	avgust	septemb.	oktob.	novemb.	decemb.
SKUPAJ	586	41	49	41	65	62	50	38	45	40	36	68	51
Splošne	22	4	2	1	1	2	=	4	=	1	1	4	2
Filozofija	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Verstve	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Socialne vede, pravo, uprava	164	7	15	7	11	11	8	11	18	11	17	28	20
Jezikoslovje	13	-	3	3	2	2	1	1	1	-	-	-	-
Prirodoslovne vede	32	2	1	5	8	4	3	1	3	=	1	4	=
Uporabne vede, zdravstvo	105	6	9	9	15	14	13	9	5	11	1	8	5
Umetnost, glasba, šport	31	4	5	3	2	2	2	3	3	1	2	1	3
Izposlovje	166	11	9	10	23	18	15	7	14	11	13	17	18
Āgodovina, zemljepis	16	3	2	=	1	3	=	=	1	2	1	2	1
Muzikalije	36	4	3	3	2	6	8	2	=	2	=	4	2

in vratah del v l. 1951

Naklada

Skupaj	januar	februar	marec	april	maj	junij	julij	avgust	sep- tember	okto- ber	novem- ber	decem- ber
3694981	314532	386612	208937	229700	420050	291825	192265	371120	270470	211250	467650	330370
510235	165000	72000	5500	1500	4900	-	8535	=	800	60000	122000	70000
2500	"	"	"	"	"	"	"	"	2500	"	"	"
"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"
896857	39732	141850	51090	14950	60650	2325	50300	151220	124920	90550	120600	48670
70006	"	8006	17500	8100	30600	2000	800	3000	"	"	"	"
147450	8000	300	10150	10200	21800	34300	4000	45000	"	5000	8700	"
762680	23500	26000	45550	81450	151800	193550	52630	43800	47750	4000	85550	8100
117697	5100	38400	6997	1700	2600	3800	39500	8600	3000	2700	1500	3800
1060700	57300	67400	69500	106000	118000	48000	35000	117500	81000	47800	120000	193000
79606	9000	30006	"	3000	23400	"	"	2000	4500	1200	3000	3500
47250	6700	2650	2650	2800	6300	7850	2500	"	6000	"	6500	3300

5. Periodični tisk po letih

Številka izdaja	1945		1946		1947	
	Število	naklada	Število	naklada	Število	naklada
SKUPAJ	88	...	301	...	92	47 594 740
Dnevno	13	...	5	...	6	30 433 769
Večkrat tedensko	3	...	2	...	=	=
Tedensko	10	...	15	...	16	13 787 868
Polmesečno	-	...	1	...	4	305 300
Mesečno	27	...	33	...	32	2 624 728
Dvomesečno	1	...	2	...	2	7 100
Četrletno	1	...	1	...	1	600
Enkrat letno	1	...	=	...	=	=
Priložnostno	43	...	42	...	31	435 375

in načinu izhajanja

1948		1949		1950		1951	
število	naklada	število	naklada	število	naklada	število	naklada
111	56 222 770	120	66 441 613	130	66 584 300	138	50 730 877
2	34 975 603	3	47 941 000	3	48 876 650	3	36 047 147
2	2 850 610	1	156 800 ¹⁾	1	187 700	2	484 388
21	13 860 128	21	13 465 234	22	12 849 986	20	9 211 592
9	1 070 728	13	1 797 548	18	1 718 464	16	2 342 010
38	3 049 840	43	2 689 366	49	2 570 084	50	2 161 540
2	11 550	3	22 052	4	28 500	9	96 950
3	2 900	2	3 631	2	9 200	2	10 000
1	538	3	2 500	2	2 500	2	2 500
33	400 873	31	363 682	29	341 216	34	374 750

¹⁾ Padec naklade proti l. 1948 gov. na račun mariborskega "Vestnika", ki je postal časnik

6. Jakost radijskih oddajnikov in releznih postaj v ZV po letih

Leto	Jakost v KW					
	Skupaj	Kranj	Ljubljana II	Domžale	Maribor	Ljudevšica
1935	5	-	..	5	-	-
1936	5,7	-	0,7	-	5	-
1936	11,7	5	0,7	-	5	1
1937	11,7	5	0,7	-	5	1
1948	26,2	20	0,2	-	5	1
1949	26,2	20	0,2	-	5	1
1950	26,2	20	0,2	-	5	1
1951	141	-	1	135	5	-

7. Radijski program in radijski naročniki po letih

Leto	Program v minutah			Radijski naročniki	
	skupaj	govorni	glasbeni		odmori
1928	..	..	..	..	3 616
1938	172 380	..	..	..	19 406
1939	..	..	..	..	21 050
1945	147 016	..	..	..	24 983
1946	230 028	85 332	144 696	..	33 875
1947	208 239	77 670	130 569	..	42 691
1948	233 525	69 500	142 725	1 300	49 945
1949	222 855	70 211	151 756	888	59 506
1950	273 448	80 235	192 780	433	66 156
1951	340 621	105 941	234 231	449	72 883

8. Govorni program po letih in vrstah oddaj

Vrsta govornega programa	1949			1950			1951		
	traja- nje v minutah	% govornega programa	% skupnega programa	traja- nje v minutah	% govornega programa	% skupnega programa	traja- nje v minutah	% govornega programa	% skupnega programa
SKUPAJ	70 211	100	31,51	80 235	100	29,34	105 941	100	31,30
Poročila	30 232	43,06	13,96	31 497	39,21	13,50	49 134	46,38	24,42
Gospodarske oddaje in oddaje za področje	6 677	9,51	3,00	6 156	7,67	2,25	6 417	6,11	3,68
Reportaže	1 757	2,50	0,79	1 881	2,35	0,69	3 443	3,25	1,91
Književne oddaje, predavanja	10 474	14,91	4,70	14 413	17,96	5,27	19 811	18,70	9,62
Mladinske in pisarne oddaje	6 801	9,69	3,07	11 381	14,18	4,26	8 914	8,41	4,52
Posobne oddaje	1 795	2,56	0,81	2 634	2,94	0,60	11 358	10,69	5,33
Objave in ostali govorni programi	12 474	17,77	5,60	13 313	16,59	4,87	6 894	6,51	2,92
Odmori	823	-	0,39	433	-	0,16	449	-	0,33

9. Glasbeni program po letih in vrstah glasbe

Vrsta glasbenega programa	1949			1950			1951		
	trajanje v minutah	% glasbe noga programa	% skupnega programa	trajanje v minutah	% glasbe noga programa	% skupnega programa	trajanje v minutah	% glasbe noga programa	% skupnega progr.
SKUPAJ	151 756	100	68,30	192 780	100	70,50	234 231	100	68,77
Operna glasba	15 580	10,27	6,99	17 848	9,26	6,53	20 181	8,62	5,93
Baletna glasba	3 574	2,36	1,61	1 772	0,92	0,63	2 974	1,27	0,87
Rasna glasba	51 261	33,78	23,00	60 178	31,22	22,01	61 421	26,22	18,03
Lehka glasba	60 656	39,96	27,22	82 379	42,73	30,12	118 233	50,47	34,71
Narodna glasba	20 685	13,63	9,28	13 940	7,23	5,10	21 171	9,04	6,22
Mešane oddaje	1) ..	..	..	16 663	8,64	6,09	10 251	4,36	3,01

1) Mešane oddaje so v l. 1949 vštete pri drugih oddajah

10. Radijski naročniki po letih in socialni strukturi

Naročniki	1949		1950		1951	
	število	%	število	%	število	%
SZTPAJ	59 906	100	66 156	100	72 883	100
Ustanove in J L A	1 016	1,71	1 261	1,90	1 235	1,69
Šole in študentski domovi	831	1,40	961	1,45	781	1,07
Gospodarska podjetja	904	1,52	983	1,49	1 298	1,78
Zadruške organizacije	219	0,37	257	0,39	485	0,66
Družbene organizacije	2 255	3,79	2 464	3,73	2 059	2,83
Delavci	12 824	21,56	14 037	21,22	15 409	21,14
Kmetje	4 428	7,44	4 836	7,31	5 318	7,30
Občasniki	1 306	2,20	1 586	2,39	2 024	2,78
Uslužbeni	23 565	39,60	25 666	40,31	28 969	39,75
Ostali	12 143	20,41	13 109	19,81	15 305	21,00

III. KINEMATOGRAFIJA

11. Kinematografski poslovanje

Leto	Kinematografi	Sezoni	Prodajna	Glavolice	Prodajna ni filma
1932	47	...	...	...	...
1933	46	...	...	...	...
1934	46	11 007	...	...	...
1935	43	11 592	...	...	...
1936	53	14 694	11 920	2 560 000	...
1937	54	15 098	12 836	2 026 294	...
1938	61	...	19 605	2 382 861	...
1939	62	16 553	20 683	2 792 339	...
1945 (od samostojnosti)	57	15 598	5 304	1 676 827	...
1946	75	25 065	18 296	3 039 963	...
1947	84	30 143	22 246	3 739 000	500
1948	99	32 037	25 039	7 102 870	548
1949	108	34 832	30 163	8 117 000	664
1950	110	39 492	32 584	6 738 000	565
1951	128	41 835	35 324	8 241 121	606

1) Prikaženo le etats - javne kinematografa

12. Gostota kinematografske mreže in obisk

Leto	Število prebivalcev na 1 kinematograf	Število prebivalcev na 1 sedež	Število sedežev na 1 kinematograf	Število gledalcev na 1 kinematograf	Število gledalcev na 1 predstavo
1939	22 627	85	267	45 038	135
1945 (od osvoboditve)	23 867	87	274	29 454	327
1946	18 245	55	334	67 200	261
1947	16 437	46	359	68 321	258
1948	14 059	43	324	71 746	253
1949	13 024	40	323	75 157	269
1950	12 919	36	359	79 436	260
1951	11 191	32	350	64 384	233

13. Predvajani filmi po letih in po vrstah filmov

Leto	Vrsta filma	Skupaj	Domaći	Žurnalni	Dokumentarni	Kulturni	Risani
1947	skupaj	500	197	174	65	61	3
	domaći	186	1	122	35	28	-
	ostali	314	196	52	30	33	3
1948	skupaj	543	185	161	88	107	7
	domaći	225	6	128	51	40	-
	ostali	323	179	33	37	67	7
1949	skupaj	664	223	234	126	70	9
	domaći	330	8	207	64	31	-
	ostali	334	215	27	44	39	9
1950	skupaj	565	234	208	81	31	11
	domaći	324	12	206	79	27	-
	ostali	241	222	2	2	4	11
1951	skupaj	606	239	208	114	18	27
	domaći	301	19	208	114	17	3
	ostali	245	220	-	-	1	24

14. Predvajani filmi po dolžini in izvoru

Izvor	1950		1951	
	število filmov	dolžina v m	število filmov	dolžina v m
SKUPAJ	565	738 651	606	756 828
Jugoslavija	324	159 225	361	169 465
Anglija	19	52 144	30	81 213
Avstrija	7	17 524	9	21 870
Češkoslovaška	8	18 071	7	10 352
Danska	1	2 835	1	2 835
Francija	25	62 479	27	69 862
Holandška	1	2 839	1	2 839
Italija	5	13 194	11	28 088
Nemčija	1	2 334	2	4 733
Poljska	3	8 156	3	8 156
ZSSR	121	297 946	79	184 037
Švedska	2	4 826	2	4 826
Z D A	35	91 232	73	168 553

15. Gledalci po plačilu vstopnine v posameznih letih

Leto	Vrsta filmov	Skupaj	Po normalni ceni	Po znižani ceni	Brezplačno
1948	skupaj	7 102 870	6 150 763	506 465	445 642
	domači	764 465	550 636	139 079	74 750
	ostali	6 338 405	5 600 127	367 386	370 892
1949	skupaj	7 907 471	7 068 252	466 126	373 093
	domači	622 687	478 367	95 054	49 266
	ostali	7 284 784	6 589 885	371 072	323 827
1950	skupaj	8 552 684	7 995 942	326 747	229 995
	domačih	509 824	414 429	61 595	33 800
	ostali	8 042 860	7 581 513	265 152	196 195
1951	skupaj	8 241 121	7 828 222	265 751	147 148
	domači	680 384	551 276	98 569	30 539
	ostali	7 560 737	7 276 946	167 182	116 609

16/1. Stalni javni kinematografi po okrajih v l. 1951

Okraj	Kinema- togra- fi	Sedeži	Predstave			Gledalci		
			skupaj	domaćih filmov	ostalih filmov	skupaj	pri domačih filmih	pri ostalih filmih
LR SLOVENIJA	128	44 835	35 354	3 090	32 264	8 241 121	680 384	7 560 737
Celje mesto	2	976	1 455	118	1 337	431 569	33 212	398 357
Celje okolica	6	1 456	836	76	760	127 592	11 381	116 211
Črnomelj	2	594	284	37	247	50 972	7 035	43 937
Gorica	7	1 608	1 610	140	1 470	255 942	20 372	235 570
Grosvoplje	3	767	332	30	302	32 451	2 335	30 126
Idrija	2	430	730	69	661	121 542	6 913	112 629
Ijirska Bistrica	2	542	623	58	565	87 217	9 024	78 193
Jesenice	2	819	913	86	827	234 198	21 170	213 028
Kanjak	3	789	1 102	91	1 011	188 125	14 507	173 618
Kočevje	2	560	450	40	410	97 291	7 948	89 343
Kranj mesto	3	1 970	1 329	108	1 221	347 870	28 534	319 336
Kranj okolica	4	1 592	910	69	841	212 791	14 669	198 122
Krško	5	1 151	980	72	908	135 954	9 364	126 590
Lendava	2	502	355	20	335	54 838	3 076	51 762
Ljubljana mesto	13	8 806	5 814	414	5 400	2 354 568	166 204	2 188 354
Ljubljana okolica	6	2 131	1 188	118	1 070	195 483	18 432	177 051

16/2. Stalni javni kinematografi po okrajih v l. 1951

Okraj	Kinematografi	Sedeži	Predstave			Gledalci		
			skupaj	domačih filmov	ostalih filmov	skupaj	pri domačih filmih	pri ostalih filmih
Ljutomer	1	252	207	34	173	36 837	4 584	32 253
Maribor mesto	8	4 988	3 661	403	3 258	1 185 364	121 355	1 064 009
Maribor okolica	2	600	218	20	198	40 807	2 984	37 823
Murska Sobota	2	524	633	55	578	113 928	10 595	103 333
Novo mesto	4	876	836	69	767	154 453	13 276	141 177
Poljčane	7	1 982	1 413	138	1 275	239 790	20 660	219 130
Postojna	5	1 555	1 204	117	1 087	201 226	20 141	181 085
Ptuj	5	1 417	1 139	84	1 055	194 264	14 961	179 303
Radgona	2	654	311	41	270	55 751	8 044	47 707
Radovljica	3	887	1 055	93	972	195 280	14 301	180 979
Sežana	2	450	337	28	309	46 617	3 686	42 931
Slovenj Gradec	7	1 883	1 598	131	1 467	223 557	16 599	206 958
Šoštanj	5	1 330	1 109	86	1 023	127 818	9 368	118 450
Tolmin	6	1 020	608	69	539	107 431	13 262	94 169
Trbovlje	5	1 454	1 988	169	1 819	375 521	29 543	345 978
Trebnje	1	320	316	6	110	14 074	849	13 225

17/1. Gostota kinematografske mreže in obisk po okrajih v l. 1951

Okraj	Število prebivalcev na 1 kinematograf	Število prebivalcev na 1 sedež	Število sedežev na 1 kinematograf	Število gledalcev na 1 kinematograf	Število gledalcev na 1 predstavo
L R SLOVENIJA	11 191	32	350	64 384	233
Celje mesto	11 597	24	488	215 784	297
Celje okolica	15 037	62	243	21 265	153
Črnomelj	12 089	41	297	25 486	179
Gorica	9 349	41	230	36 563	159
Groznjan	9 336	37	256	10 820	98
Idrija	9 377	44	215	60 771	166
Ilirska Bistrica	9 842	36	271	43 609	140
Jesenice	7 150	17	410	11 710	257
Kamnik	14 292	54	263	62 708	171
Kočevje	11 365	41	280	48 646	216
Kranj mesto	5 423	8	657	115 957	262
Kranj okolica	15 406	39	398	53 198	234
Krško	13 552	59	230	27 191	139
Lendava	15 971	64	251	27 419	154
Ljubljana mesto	9 401	14	677	181 120	405
Ljubljana okolica	10 711	30	355	32 581	165

17/2. Gostota kinematografske mreže in obisk po okrajih v l. 1951

Okraj	Število prebivalcev na 1 kinematograf	Število prebivalcev na 1 sedež	Število sedežev na 1 kinematograf	Število gledalcev na 1 kinematograf	Število gledalcev na 1 predstavo
Ljutomer	26 837	106	252	36 837	178
Maribor mesto	9 281	15	624	148 171	324
Maribor okolica	36 307	121	300	20 404	187
Murska Sobota	31 669	121	262	56 964	180
Novo mesto	11 344	52	219	38 613	185
Poljčane	8 844	31	283	34 256	170
Postojna	6 718	22	311	40 245	167
Ptuj	15 198	54	283	38 853	171
Radgona	15 056	46	327	27 876	179
Radovljica	10 337	35	296	65 093	183
Sežana	12 458	55	225	23 309	138
Slovenj Gradec	6 872	26	269	31 937	140
Šoštanj	6 201	23	266	25 564	115
Tolmin	4 770	23	204	21 486	177
Trbovlje	9 540	33	291	75 104	189
Trebnje	28 345	69	320	14 074	121

IV. PROFESIONALNA IN AMATERSKA KULTURNO-UMETNIŠKA MNOŽIČNA DEJAVNOST

18. Splošen pregled po letih

Kulturno umetniška ustanova	1939	1946	1947	1948 ^m	1949	1950	1951
Stalna gledališča	4	8	8	8	8	9	11
Amaterske igralske skupine	554	...	...	322	505	619	760
Muzeji, galerije, zbirke	18	...	12	17	17	17	22
Umetniške razstave	22	4	2	11	9	14	14 ¹⁾
Koncerti	44	88	249	200	661	680	323
Revelski zbori	227	...	187	320	379	408	609
Instrumentalne glasbene skupine	...	169	103	156	228	195	334
Plesne skupine	...	38	...	67	101	123	146
Festivali in revije	...	...	17	15	4	13	...
Javne knjižnice	853	795	816	..	..	845	902
Ljudske univerze	6	71	77	105	71	71	79

¹⁾ V tem letu so upoštevani le koncerti, ki jih je organizirala Koncertna poslovalnica v Ljubljani in izven.

19. Stalna gledališča po letih

Leto	Gledališča			Sedeži in stojlišča	Odigrana dela	Pred- stave	Gle- dalci	Osebnosti		
	sku- paj	pro- fesio- nalen	pol- profesio- nalen					sku- paj	umet- niške	ostale
1937	4	2	2	2 698	103	657	252 575	275	160	115
1938	4	2	2	2 718	129	676	216 234	313	202	111
1939	4	2	2	2 586	124	665	220 704	304	190	114
1940	4	2	2	2 173	85	688	227 034	329	178	151
1946	8	2	6	4 326	..	1 109	405 877	..	..	..
1947	8	2	6	4 400	133	1 034	450 336	856	640	216
1948	8	2	6	4 419	105	1 106	479 165	920	690	230
1949	8	4	4	4 556	140	1 200	574 849	980	379	201
1950	9	4	5	4 767	87	1 135	514 207	704	465	239
1951	11	5	6	5 672	126	1 326	544 100	935	643	292

20. Amaterske igralne skupine po letih

Leto	Amaterske igralne skupine	Člani	Predstave	Gledalci
1938	560	..	2 744	..
1939	554	..	2 612	..
1948	322	4 761	1 146	269 675
1949	505	9 798	3 040	762 504
1950	619	12 072	3 304	803 192
1951	760	15 362	3 702	772 616

21. Muzeji, galerije in zbirke po letih

Lete	Muzeji	Predmeti			Osebe			Obisko- valci
		skupaj	razstav- ljeni	rezervirani	skupaj	enanstv. in strokov.	admini- strativ- no	
1932	7	102 503	63 047	39 456	20	8	12	41 704
1933	7	187 346	143 795	43 551	21	9	12	44 301
1937	16	199 925	82 812	117 113	19	12	7	46 435
1938	16	201 451	78 578	122 873	22	13	9	48 510
1939	18	209 669	76 540	133 129	19	10	9	46 947
1940	18	216 558	84 284	132 274	27	12	15	51 672
1947	12	2 131 205	543 936	1587 269	68	41	27	51 293
1948	17	2 241 836	584 845	1656 991	62	41	21	104 165
1949	17	2 198 482	77 446	2121 036	94	53	41	136 273
1950	17	171 452	41 717	129 735	117	68	49	150 601
1951	22 ¹⁾	208 677	38 420	170 257	127	66	61	180 748

1) 5 muzejev ni bilo v celoti odprtih za javnost.

22. Umetniške razstave, koncerti in pevski zbori po letih

Pokazatelj	1947	1948	1949	1950	1951
Umetniške razstave					
Razstave	2	11	9	14	14
Razstavljalci	181	144	85	162	175
Razstavljeni predmeti	488	1 473	691	1 358	1 096
Obiskovalci	38 149	51 917	53 909	43 626	46 868
Koncerti					
Koncerti	249	200	661	680	323 ¹⁾
Obiskovalci	95 626	70 770	220 813	228 702	122 659
Pevski zbori					
Pevski zbori	187	320	379	408	609
profesionalni	3	3	3	5	4
amaterski	184	317	376	403	605
Člani	5 566	6 476	9 787	13 105	15 035
Nastopi	2 245	1 577	2 871	2 404	2 505

1) V tem letu so upoštevani le koncerti, ki jih je organizirala Koncertna poslovalnica v Ljubljani in izven.

23. Orkestri, folklorne skupine, festivali in revije po letih

Pokazatelj	1947	1948	1949	1950	1951
Instrumentalne glasbene skupine (orkestri)					
Orkestri skupaj	103	156	228	195	334
profesionalni	5	5	6	6	5
amaterski	98	151	222	189	329
Člani	2 197	1 828	3 443	2 921	3 770
Nastopi	1 885	653	3 704	2 191	2 486
Plesne skupine					
Folklorne skupine	...	67	101	123	146
Člani	...	524	1 707	1 671	1 562
Prireditve	...	105	646	350	388
Festivali in revije					
Festivali in revije	17	15	4	13	...
Udeležene skupine	492	259	50	176	...
Člani udeleženih skupin	57 104	6 554	1 674	5 180	...

24/1. Ljudsko-prosvetna društva v Sloveniji po okrajih
(Stanje 31. XII. 1951)

Okraj	Vsa društva	Društveni odseki											skupno število članov
		skupaj	izobraževalni odseki	društvene in javne	športni zbori	inštrumenčni skupine	društvene glasbene kolektive	plesne skupine	igralne skupine	recreativni sk. zbori	kulturni odri	razni odseki in kroški	
RS Slovenija	760	3288	336	595	613	329	27	146	767	61	76	338	
Celje mesto	12	44	-	2	13	7	-	1	8	1	2	10	2306
Celje okolica	35	151	8	35	33	11	-	4	34	3	2	21	1863
Črnomelj	11	63	6	11	11	8	-	5	11	3	1	7	606
Gorica	46	197	19	45	38	19	1	3	51	2	3	16	6963
Grasuplje	19	41	-	5	7	4	-	2	19	1	2	1	956
Izrija	24	145	21	24	17	8	-	-	40	-	3	32	1393
Mirska Bistr.	6	13	-	1	6	1	-	-	5	-	-	-	233
Jesenice	5	22	-	2	5	7	1	-	3	-	1	3	913
Komnik	43	164	12	24	23	17	2	3	39	6	1	37	3026
Kočevje	14	46	-	6	13	6	-	-	14	-	1	6	607
Kranj mesto	10	35	-	-	9	7	-	4	8	4	1	2	1621
Kranj okolica	49	170	-	49	28	19	-	13	49	3	3	6	2555
Krško	24	122	5	23	20	17	-	2	31	2	1	21	1572
Lendava	14	43	12	11	3	1	-	-	15	-	-	-	833
Ljubljana mesto	33	138	6	9	36	24	5	13	25	4	1	15	9543
Ljubljana okol.	32	173	18	29	29	20	4	15	32	2	6	18	1807

24/2. Ljudsko-prosvetna društva v Sloveniji po okrajih
(Stanje 31. XII. 1951)

Okraj	Vsa društva	Društveni odsaki											Skupno šteto- no članov
		skupaj	izobraže- val. odsaki	društvene knjižnice	pevski zbori	instrumen- talne skupine	društvene glasbene sele	plesne skupine	igralske skupine	recitacijski zbori	kulturni odri	razni od- saki in kroški	
Ljutomer	17	86	12	15	27	10	-	2	17	1	-	2	1416
Maribor mesto	17	99	1	6	23	21	3	11	18	2	7	7	17422
Maribor okol.	36	180	19	36	33	18	1	11	42	1	6	13	3320
Murska Sobota	38	169	35	33	19	7	-	9	38	3	7	18	1613
Novo mesto	25	131	22	21	20	8	-	6	23	7	1	23	2589
Poljčane	41	213	23	40	42	13	-	11	46	-	2	26	1691
Postojna	13	51	-	12	13	4	-	5	13	-	1	3	926
Ptuj	29	132	26	28	20	18	2	3	28	-	3	4	2251
Radgona	20	50	-	17	5	3	-	1	20	-	4	-	640
Radovljica	21	88	10	20	21	6	-	5	23	2	-	1	2999
Sežana	17	66	15	14	16	2	-	1	13	1	1	1	1230
Slov. Gradec	31	100	23	30	24	19	1	4	30	4	9	16	3698
Šoštanj	19	108	17	18	28	8	-	7	19	2	3	6	1168
Talmin	24	85	11	15	13	4	2	3	22	3	1	9	2026
Trbovlje	22	43	-	1	13	8	-	-	18	-	2	1	1265
Trebnje	13	60	5	13	5	4	3	2	13	-	1	12	609

25. Ljudske univerze po letih

Leto	Ljudske univerze	Predavatelji	Predavanja	Obiskovalci
1938	6	142	144	17 475
1939	6	129	124	14 057
1940	6	118	117	16 114
1946	71	..	..	..
1947	77	375	788	106 138
1948	105	..	3 421	255 474
1949	71	383	1 312	108 745
1950	71	210	774	72 816
1951	79	..	925	97 000

26. Knjižnice po letih

Lete	Pokazatelj	Skupaj	Znanstv.	Učiteljske	Javne	Društvene	Šolar-ske
1937	knjižnice	2 632	20	919	268	519	906
	knjige in brošure	...	...	...	...	...	...
	izposojene knjige	...	...	...	...	...	...
1938	knjižnice	2 642	15	944	224	532	927
	knjige in brošure	1589 878	361011	465685	234223	230168	298791
	izposojene knjige	1403278	35797	145292	482842	195407	543940
1939	knjižnice	2791	25	961	388	465	952
	knjige in brošure	2072056	710717	507169	364812	224563	264795
	izposojene knjige	1526111	113500	57864	543780	176204	634763
1940	knjižnice	2802	26	971	349	506	950
	knjige in brošure	2227384	799554	540769	314610	267105	305346
	izposojene knjige	1516461	66894	66168	509694	212925	660780
1950	knjižnice	2359	2) 260	413	845	2) 378	463
	knjige in brošure	2482472	1) 1551734	149431	459331	146287	175709
	izposojene knjige	...	...	...	...	...	...

1) Sindikalne knjižnice; 2) Vštete so tudi strokovne knjižnice

27/a. Knjižnice v letu 1950 po okrajih

Okraj	Skupaj		Znanstvene 1) in strok. knjiž.		Javne		Sindikalne		Solarske	
	knjiž- nice	zvezki	knjiž- nice	zvezki	knjiž- nice	zvezki	knjiž- nice	zvezki	knjiž- nice	zvezki
LR Slovenija	2359	2482472	673	1701145	845	459331	378	146287	463	175709
Celje mesto	47	78782	19	49356	7	14604	14	8488	7	6334
Celje okolica	93	26860	18	4319	45	15646	15	4677	15	2218
Črnomelj	37	12514	6	2309	21	4395	2	1457	8	4343
Gorica	120	43147	24	17287	55	17617	8	2925	33	5318
Grosuplje	36	18071	8	10624	18	4081	1	497	9	2869
Idrija	37	13836	5	1320	26	10723	1	419	5	1374
Ilirska Bistrica	16	4128	2	932	11	2558	-	-	3	638
Jesenice	12	18602	5	4017	4	12814	-	-	3	1771
Kamnik	100	42875	24	14187	36	16465	20	7447	20	4776
Kočevje	38	19147	10	5642	16	9919	3	516	9	3070
Kranj mesto	26	28560	6	10173	3	8010	10	3223	7	7154
Kranj okolica	102	49150	20	19125	46	21026	13	3939	23	5060
Krško	89	56029	24	36362	31	9942	15	4965	19	4760
Lendava	56	17119	15	5910	24	6327	1	2034	16	2848
Ljubljana mesto	353	1408852	205	1188771	21	123861	91	38816	36	57404
Ljubljana okol.	92	29834	22	7482	39	14949	7	2897	24	4506

1) Vštete so tudi učiteljske knjižnice

27/2. Knjižnice v letu 1950 po okrajih

Okraj	Skupaj		Znanstvene in strokovne knjige		Javne		Sindikatske		Šolske	
	knjižnice	svetki	knjižnice	svetki	knjižnice	svetki	knjižnice	svetki	knjižnice	svetki
Ljubomer	58	16545	14	3783	15	5984	26	6543	13	2615
Maribor mesto	126	151093	31	94347	9	18925	63	20197	21	17624
Maribor okolica	76	22838	15	3946	36	12013	6	2573	18	4806
Murska Sobota	65	21876	14	8232	30	8059	8	2440	13	2935
Novo mesto	63	73238	16	30273	31	8323	6	2199	10	4837
Poljčana	69	20734	15	4888	12	9989	6	1945	26	3852
Postojna	104	41753	40	8207	24	12319	3	930	17	6957
Postojna	61	106535	17	9048	25	9941	8	3545	11	2304
Radgona	52	11661	8	2021	30	6941	4	1283	10	1396
Radovišica	70	28327	25	6869	25	13947	6	3265	8	4256
Sežana	90	10445	4	567	37	8408	5	933	4	839
Slavenj Gradec	86	32847	19	14018	35	9625	17	6134	16	3070
Šoštanj	61	17633	14	3708	28	8420	8	3600	11	1825
Tolmin	59	19476	8	2082	42	14751	3	619	7	2814
Trzin	53	32322	12	5616	32	14933	14	8953	10	2000
Trzin	38	7643	7	3531	22	4038	8	488	7	814

V. FIZKULTURA

28/1. Sekcije in člani po vrstah športa

Vrsta športa	1938		1949		1950		1951	
	klubi in sekcije	člani	klubi in sekcije	člani	klubi in sekcije	člani	klubi in sekcije	člani
SKUPAJ	(399)	...	1 062	99 714	1 027	111 827	1 181 ^x	122 647 ^x
lahka atletika	26	1 200	46	1 739	22	586	15	634
fotbal	53	3 950	63	3 060	106	3 656	117	4 250
košarka	...	...	11	309	17	630	12	437
odbojka	...	...	34	982	48	889	33	572
rokomet	...	...	7	265	12	376	12	376
tenis	8	...	11	711	15	663	12	585
namizni tenis	7	...	40	650	50	680	46	485
plavanje	15	...	9	480	20	511	17	536
veslanje	2	...	2	300	3	65	2	40
smučanje	61	...	132	3 108	125	5 204	136	5 611

^x Podatki za 1951 so po stanju v 1. polletju

28/2. Sekcije in člani po vrstah športa

Vrsta športa	1938		1949		1950		1951	
	klubi in sekcije	člani	klubi in sekcije	člani	klubi in sekcije	člani	klubi in sekcije	člani
Drzanje in hokej na ledu	3	..	22	440	9	292	9	825
Hokej na travi	..	..	2 ¹⁾	50	1 ¹⁾	29	1 ¹⁾	25
Telovadba	..	..	237 ¹⁾	32 249	260 ¹⁾	28 149	285 ¹⁾	28 349
Planinstvo	..	..	44	32 834	60	51 465	66	56 878
Kolesarjenje	19	..	15	413	17	720	13	356
Ronjski šport	6	320	10	800	12	1 080	16	1 615
Streljanje	190	22 000	347	16 000	205	15 000	339	19 030
Sabljanje	3	120	4	104	4	105	4	86
Kajljanje	..	..	13	646	26	1 261	29	1 261
Boks	..	..	x	x	8	360	8	396
Težka atletika	6	..	20	450	6	190	6	500

* V letu 1949 so bili težkoatletski in boksarski klubi in sekcije združeni

1) Število telovadnih društev

